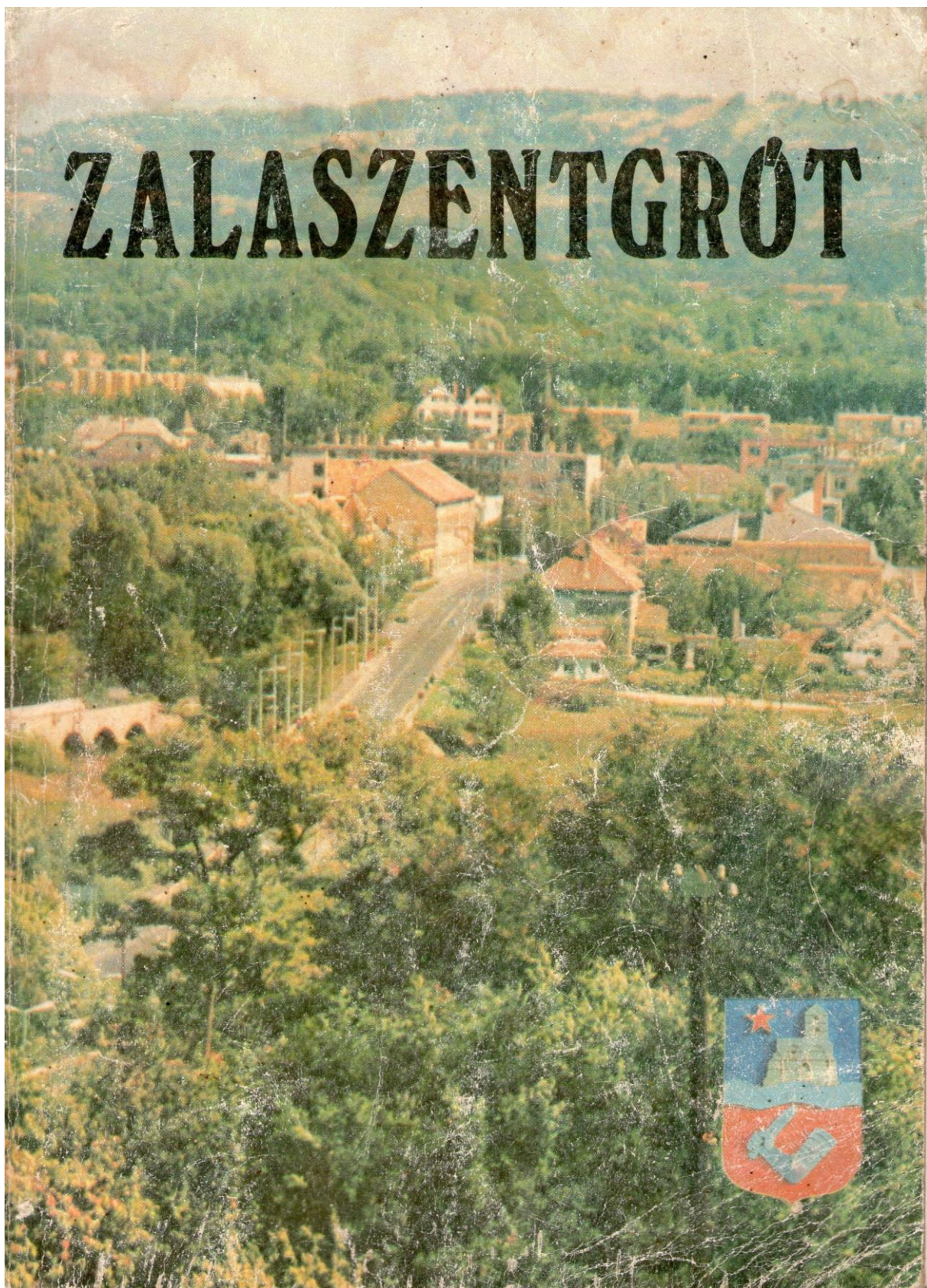

ZALASZENTGRÓT

ZALASZENTGRÓT

Ferencz Győző felvételeivel

1986

Aranyodi részlet, háttérben a Batthyány-kastéllyal és a városközponttal

Üzenet a jövőnek

Írta:
dr. Ács László
városi
tanácselnök

Zalaszentgrót, a 8800 lakosú település 1984. január 1-én kapott újra városi rangot. Első képes ismertetőjét adjuk most a tisztelt érdeklődők kezébe. Reméljük, sikerül bemutatni, hogy Zalaszentgrót lakossága hol, miből és hogyan él. Ezzel is szeretnénk a Zala völgye e szép fekvésű kis városának sok új barátot szerezni.

A település történelmére több műemlék és műemlék jellegű épület utal. Többek között ide sorolható a román stílusú, de gótikussá átépített ferences kolostor és templom maradványa, a romtorony, valamint az 1787-ben épített későbarokk-copf stílusú kastély. A Batthyány-család építtette a kastélyt a török elleni harcok idején fontos szerepet betöltött – s a Zala folyó szigetére telepített – vár helyére, valószínűleg a vár falainak részleges fölhasználásával. Parkja természetvédelmi terület, ahol számos értékes fa található.

A várat az írások következetesen erős várnak (castrum) nevezik. Az itteni „sereghnek” pöcsétje is volt kardot tartó páncélos karral. Ez az új város címerében is helyet kapott.

Az emlékek sorába tartozik az 1753–58 között, részben a ferences kolostor anyagának fölhasználásával épült barokk gróti és a túske-szentpéteri, a tekenyei, a zalakoppányi templom, a csáfordi harangláb, a Malom-árok partján épült kiskastély, a Mittermayer-ház, a Hamburger-ház és a Hatamov-híd.

A település első országos képviselője 1848-ban Deák Ferenc volt, a haza bölcse. A Magyar Tanácsköztársaság idején dr. Hamburger Jenő itteni körzeti orvos lett az ország földművelésügyi népbiztosa.

Zalaszentgrót földrajzi fekvésénél fogva és jó közúti kapcsolatai révén, valamint gazdasági, kulturális és tájszervező szempontból is kedvező helyzetéből adódóan régóta környezetének természetes központja. Ezt jelzi, hogy 1397-ben már mezővárosnak, azaz oppidiumnak mondták, 1644-ben pedig magyar nyelvű szabályzatot (statutumot) kapott. Türréig 1892-től, Balatonszentgyörgyig 1895-től vasútvonala, 1867-től

postája, 1896-tól telefonja van, ezzel sokoldalúan bekapcsolódott az ország vérkeringésébe. A századfordulótól gyógyszerár és időjelző állomás működik Zalaszentgróton, amely 1887-től 1978 végéig járási székhely volt.

Önkéntes tűzoltó egylete 1882-ben alakult meg. A község Zalavölgyi Hírlap néven 1913 és 1919 között közművelődési, közgazdasági és társadalmi hetilapot adott ki, a Zalavölgyi Könyvtáros című időszak kiadvány pedig 1963–1965-ben jött ki a nyomdából.

Zalaszentgrót a felszabadulástól, még inkább az 1960-as évektől indult lendületes fejlődésnek, s ezt a szövetkezeti ipar fejlesztése alapozta meg. Jelentős, árutermelést is folytató szövetkezeti üzemek épültek meg, amelyek ma korszerűen termelnek. A Rekord Ruhaipari Szövetkezet 700 dolgozóval, korszerű gyártási eljárásával az ország első 5 ilyen jellegű üzeme közé tartozik; 1985-ben gyártmányainak 46 százalékát nyugati piacra szállította. A 250 embert foglalkoztató faipari szövetkezetben készülnek az ismert koloniál bútorok, amelyek 46 százaléka külföldi vevőkre talál. A 146 tagú Uniferro Ipari Szövetkezet többféle kazánt gyárt. Az építőipari szövetkezet hagyományos építkezéseinek minőségével szerzett nevet. Szövetkezeti vállalat a 300 állandó munkással dolgozó hűtőház, amely termelésének 26 és a göngyölegellátó, amely termékeinek 68 százalékát vásárolják meg a külföldi vevők.

A mezőgazdasági termelés jelenlegi helyzetét megalapozta, hogy az 1950-es években állami gazdaság, s az országban az elsők között mezőgazdasági termelő szövetkezet alakult. Mindkettő a termelésben élenjáró, kiváló eredményeket ért el, a megyében a legjobbak közé tartozik, s ipari tevékenysége is jelentős. A két mezőgazdasági üzem több mint félezer embert foglalkoztat helyben. Jelentős az élelmiszeripar, amit a gabonaforgalmi vállalat körzeti üzeme, a borpincészet, a sajtüzem és a sütőipari vállalat üzeme képvisel összesen több mint 300 dolgozóval.

Az 1960-as évektől teljesen átfurmálódott a település központja. Az állami rendelkezésű, az OTP-hitelből épült, valamint a magán társasházakból új kisvárosi lakótelepek létesültek úgy, hogy a belváros lakásállományának mintegy 70 százaléka komfortos, az összes lakás több mint 30 százaléka 3 vagy annál több szobás.

Kiépült a területi vízvezeték a vízművel, a szennyvíztisztító, nőtt a csatornahálózat. Nagyrészt új utak épültek, jó ütemben bővül a földgáz-hálózat és a központi antennarendszer.

A város intézményei folyamatos fejlődésük révén a környék igényeit is ki tudják szolgálni. A megelőző és gyógyító feladatokat a városi egészségügyi központban 12 orvos, több mint 100, őket segítő egészségügyi dolgozó látja el. Minden jogos igényt kielégít a 2 korszerű bölcsőde, az öregek 3 napközi otthona, s a szociális otthonban 30 rászorultat gondoznak. A foglalkoztató (gyógypedagógiai jellegű) iskolában – amely a Batthyány-kastélyban kapott helyet – 120 bentlakó gyermek tanul, a 3 napközi otthonos óvodába minden gyereket föl tudunk venni. A két általános iskolában több mint 1000 tanuló háromnegyede napközis vagy menzás, a zeneiskolában 6 tanszakon 150–160 gyermek tanul, az általános gimnáziumba 240 nappali tagozatos jár, 60 kollégiumi férőhely várja a nem helybeli tanulókat. A szakmunkásképzőben 180–200 gyerek 6 szakmát tanulhat. A városi, Hamburger Jenő nevét viselő művelődési központban 400 férőhelyes nagyterem, a városi könyvtárban 60 ezernél több kötet könyv és több tucat újság, folyóirat várja az érdeklődőket.

Zalaszentgrót kereskedelmi hálózata jelenleg közepesen fejlett. Bolthálózata bár kiépült, de korszerűsítésre szorul. Jelenleg 42 kereskedelmi egység – köztük 3 élelmiszer- és 3 iparcikkáruház – és 16 vendéglátó egység látja el a lakosságot.

A közlekedési feltételek folyamatos javulásával a városnak a vonzáskörzet valamennyi településével, a megyeszékhellyel, a szomszéd városokkal, sőt Budapesttel is közvetlen autóbusz-összeköttetése van.

A VII. ötéves terv további városfejlesztést ígér. Ezt jelzi a gázvezeték továbbépítése, az üzemek, intézmények gázfűtésre átállítása, az ivóvízhálózat kiépítése a külső városrészekben, a lakásépítéssel újabb kislakótelepek kialakítása. Ezen kívül gyógyszertár, 6 tantermes ipari szakmunkásképző iskola, tornacsarnok, 4 általános iskolai tanterem, s a tömegszervezetek házának létesítése, s a szabadidős központ – a strand – megvalósítását is előkészítjük. Terveink szerint a foglalkoztatási szerkezetet módosító üzem is megvalósul, s bővül a kereskedelmi hálózat.

Az ide érkező vendégeket az eddigiekben felsoroltakon kívül várják a bortermelő zalai dombok, a lovasiskola és a különleges élményt ígérő vadászat.

Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt, hogy személyesen is tekintsék meg szeretett városunkat, amelynek mai helyzetét, hangulatát mutatja be jelen könyvünk, mintegy üzenve a jövőnek: így dolgoztunk, éltünk s készítettük elő a még boldogabb holnapot.

ZALASZENTGRÓT

Am 1. Januar 1984 wurde die 8800 Einwohner zählende Ansiedlung zur Stadt ernannt. Viele Denkmäler und Gedenkstätten verweisen auf eine weit zurückreichende Geschichte. Insbesondere erwähnenswert, die anfangs im römischen Stil, aber im gotischen Stil umgebaute Kirche, die Überreste des Franziskaner Klosters und die Turmruine.

Um 1083 errichtete man auf einer Insel des Flusses Zala, eine Burg, welche später zur Zeit der Kriege gegen die Türken eine wichtige Rolle spielte. Die Grafenfamilie Batthyány liessen unter Verwendung der ehemaligen Burgmauern 1787 ein Schloss im Spätbarock-Zopfstil erbauen.

Die Burg war den alten Schriften zufolge sehr kampfkraftig – castrum arx. Was auch im Siegel des damaligen – Heeres –, ein Schwert haltender gepanzerter Arm, verewigt wurde. Auch im neuen Stadtwappen finden wir ihn wieder.

Viele seltene, besondere Bäume finden wir im unter Naturschutz stehenden Schlosspark.

Zu den zahlreichen historischen Denkmälern zählen die von 1753–1758 erbaute, zum Teil unter Verwendung des Materials des Franziskaner Klosters, wunderschöne Barockkirche in Zalaszentgrót, ebenso die Kirchen in Tüskeszénpéter, Tekenye, Zalakoppány, der Glockenturm in Csáford, das am Ufer des Mühlengrabens erbaute Mittermayerhaus, das zalaudvarnoker Hamburger-Haus und die Hata-mov-Brücke.

Der erste Landesabgeordnete der Gemeindestadt war der Politiker Ferenc Deák. Zur Zeit der Ungarischen Räterepublik wurde Dr. Jenő Hamburger, hiesiger Kreisarzt – Arzt der Armen, wie man ihn nannte, landwirtschaftlicher Volkskommissar.

Zalaszentgrót hat es seiner geographischen Lage und den guten Verkehrsverbindungen zu verdanken, das es schon seit langen wirtschaftliches und kulturelles Zentrum dieses Gebietes ist. Das weist daraufhin, dass man schon im Jahre 1337 Zalaszentgrót als Gemeindestadt – Oppidium – erwähnte. Zalaszentgrót konnte sich gut in das pulsierende Leben des Landes

einfügen, da es schon von 1867 die Post, von 1892 die Eisenbahn und von 1896 das Telefon gab, wo sie von 1887–1978 Kreisresidenz war.

Seit seiner Befreiung, doch eher in den 60-iger Jahren, begann eine aufschwungsvolle Entwicklung in dieser Stadt. Industriebetriebe, wie eine Möbelfabrik, ein Konfektionsbetrieb und eine Lebensmittelindustrie, deren Produkte zum grössten Teil exportiert werden, trugen dazu bei, dass das Ansehen dieser Stadt auch im Ausland nicht unbeachtet bleibt.

Den immer mehr wachsenden Fremdenverkehr bewältigt das Volán Tourist und Zalatour Reisebüro. In unmittelbarer Nähe des Autobusbahnhofes eröffnete das Bezirksfremdenbüro 1985 eine Zweigstelle. Sie organisieren In- und Auslandsreisen, Zimmerreservierungen, Geldwechsel und Information in Fremdsprachen gehören zu den Dienstleistungen dieser beiden Büros.

Eine besondere Attraktion bietet die im Stadtteil Aranyod befindliche Reitschule.

Derzeit ist das Handels- und Versorgungsnetz der Stadt und seiner Umgebung mittelmässig ausgebaut, doch tragen die privaten Kleinhändler und Handwerker mit ihren Produkten zu einer Bereicherung des Angebotes bei.

In dieser Stadt gibt es 3 Kindergärten, 4 allgemeinbildende Schulen, 1 Musikschule und ein Gymnasium wo 96% der abgehenden Schüler die sich für ein Hochschulstudium entscheiden, auch dort erfolgreich abschliessen konnten.

Für die Theaterfreunde steht ein 350 Personen fassender Saal im Dr. Jenő Hamburger Kulturzentrum zur Verfügung, ebenso können Interessenten, in der sich im Haus befindlicher Bücherei, zwischen 60 000 Bänden und fremdsprachigen Zeitungen und Zeitschriften wählen.

Zalaszentgrót bewegt sich mit grossen Schritten vorwärts um seinen Namen und seine Ernennung zur Stadt in allen Dingen gerecht zu werden.

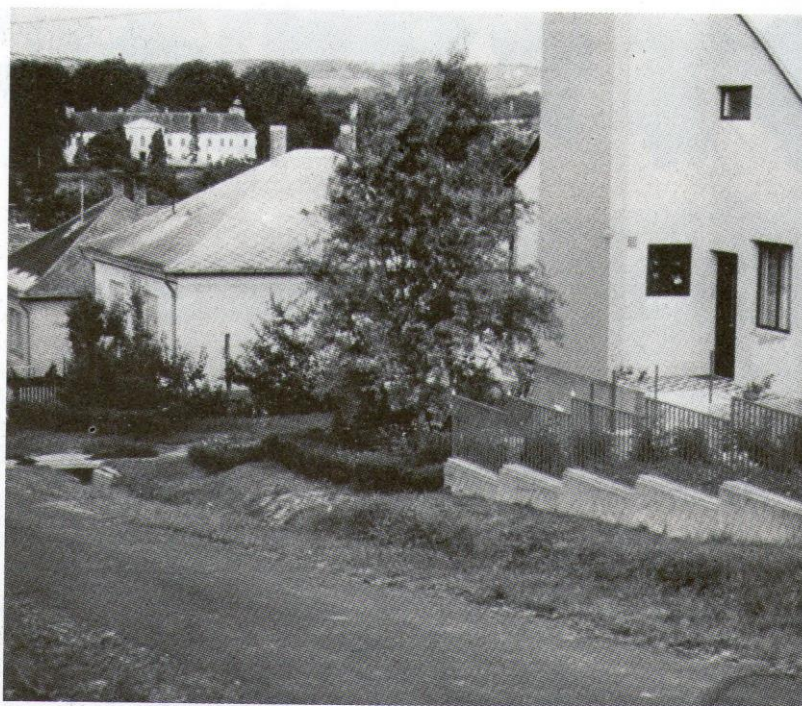
Zalaszentgróti
tájak

Múltunk megidézése

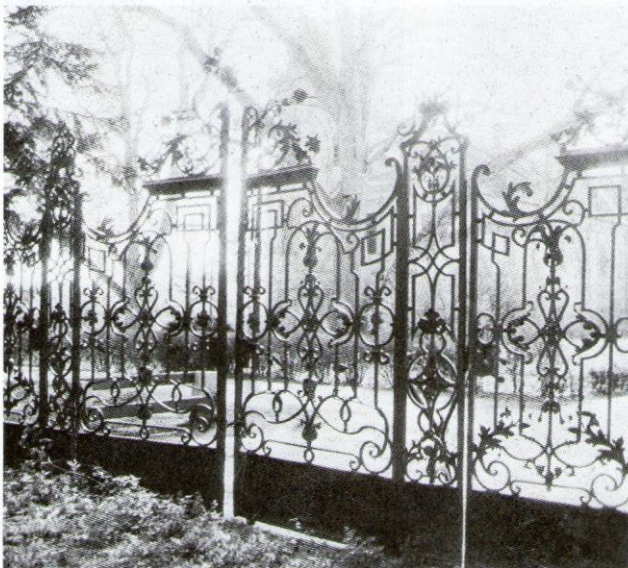
Aranyodi lakóházak,
a háttérben és alul
a műemlék
Batthyány-kastély

A Batthyány-kastély hátsó bejárata a Malomárok-híddal
A kovácsoltvas barokk kapu

Felirat a híd egyik pillérén

A MÁSODIK
VILÁGHÁBORUBAN A
SZOVJET VÖRÖS HADSEREG
KATONÁI ÉS A
ZALASZENTGRÓTI POLGÁRI
LAKOSOK EZEN A HELYEN
FÁBÓL SZÜKSÉGHIDAT
VERTEK.
HIDÉPÍTÉS KÖZBEN A
CSÁFORDI HEGYEN LÉVŐ
NÉMET TŰZERSÉG ÁGYUJÁNAK
AKNATALÁLATA KÖVETKEZ-
TÉBEN 6 SZOVJET KATONA
ÉS 11 POLGÁRI SZEMÉLY
VESZTETTE ÉLETÉT
1945. MÁRCIUS 29-ÉN
DE. 11. - ÓRAKOR.

Jellegzetes lakóház

Épületek
a történelmi
városmagban

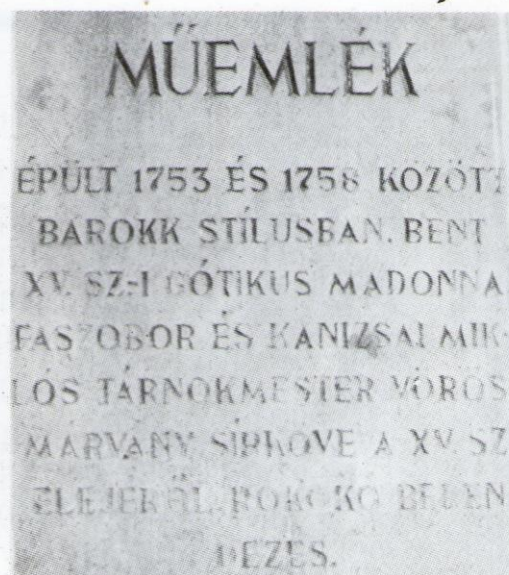
Az úgynevezett Kiskastély épülete

A XV. századból származó, európai hírű gótikus Madonna a templomhajóban

Tábla a templomban

A romtorony,
amely a város címerében is szerepel

A műemlék templom

Az ellenállási mozgalom hőseinek emlékműve

Dr. Hamburger Jenőnek, a Magyar Tanácsköztársaság
népbiztosának szülőháza Zalaudvarnokon

Emléktábla a szovjet hősről
elnevezett hídon

EZT, A
NÉMET FASISZTÁK ÁLTAL ALÁAKNÁZOTT
HIDAT A II. VILÁGHÁBORÚ VÉGÉN,
ZALASZENTGRÓT FELSZABADULÁSÁNAK
NAPJÁN 1945 MÁRC. 28-ÁN ÉLETE FEL-
ÁLDOZÁSÁVAL MENTETTE MEG A FEL-
ROBBANTÁSTÓL HATAMOV HAVDAM^{tőm}
A SZOVJET VÖRÖS HADSEREG KATONÁJA.
FELSZABADULÁSUNK 20 ÉVFORDULÓJÁN
A ZALASZENTGRÓTI JÁRÁSI ÉS KÖZSÉGI
TANÁCS KÖZÖS ÜNNEPI TANÁCSULÉSÉN
HOZOTT HATÁROZATTAL A HÍDNAK
HATAMOV – HÍD
NEVET ADTA A HÍD MEGMENTŐJE
EMLEKÉNEK MEGŐRÖKÍTÉSÉRE.

A szovjet hősök emlékműve

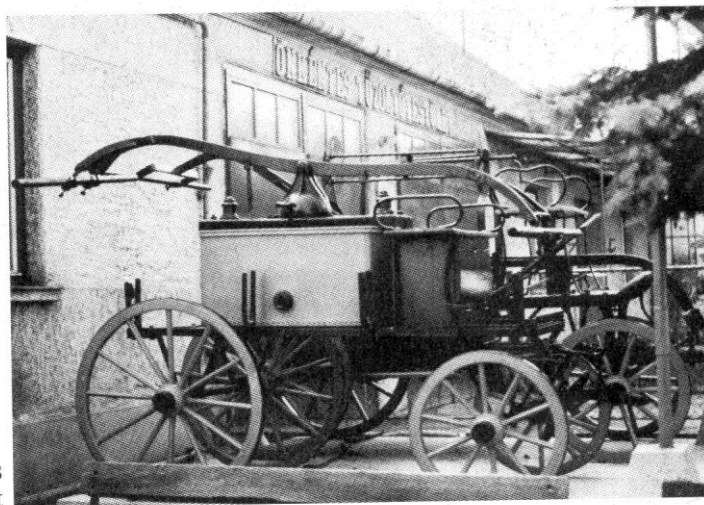
Az egykori
Korona-szálló
épülete, rajta
Szalvay Mihály
emléktáblája

Régi Szentgrót i hangulata

A mai 1. sz. általános iskola

Régi szerkocsi az önkéntes
tűzoltó testület épülete előtt

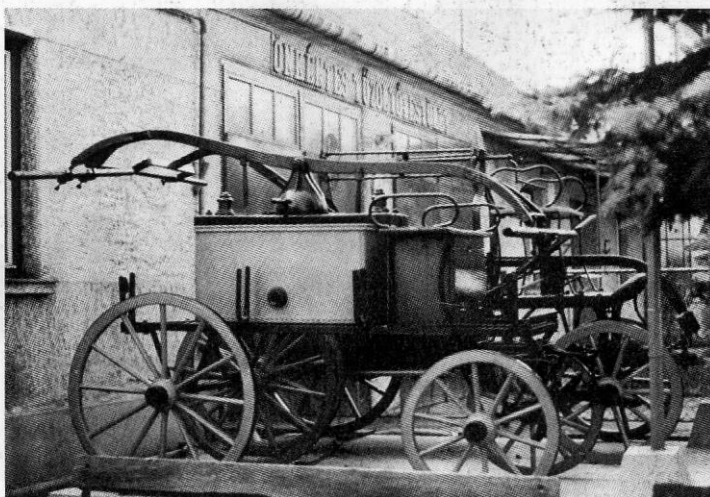

A régi Szentgróti mai hangulata

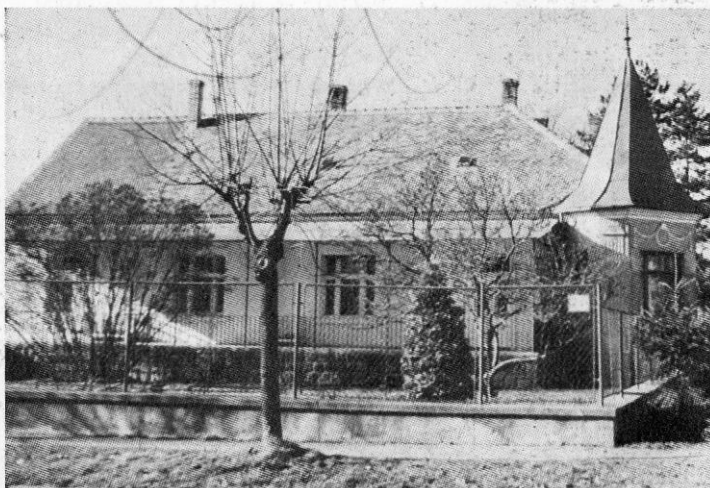
A mai 1. sz. általános iskola

Régi szerkocsi az önkéntes
tűzoltó testület épülete előtt

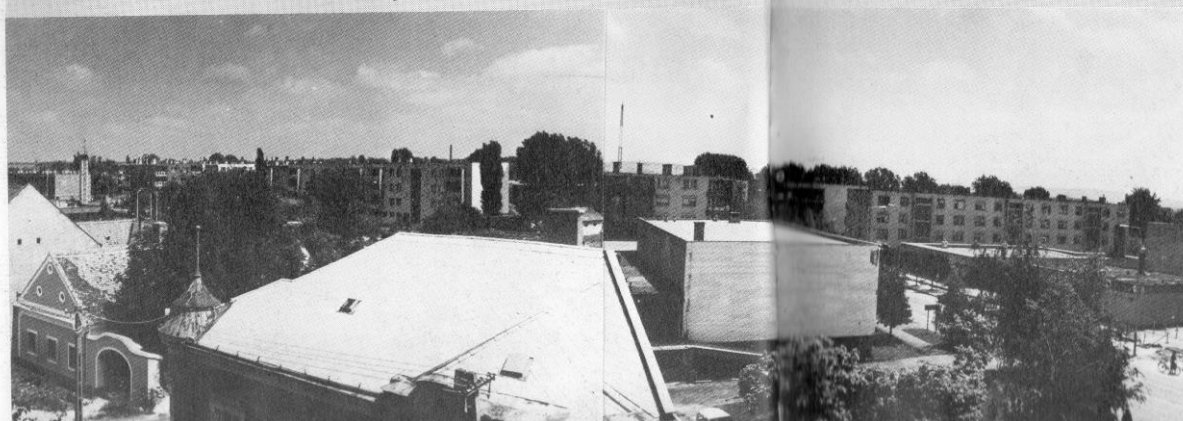

Jellegzetes szentgróti épület

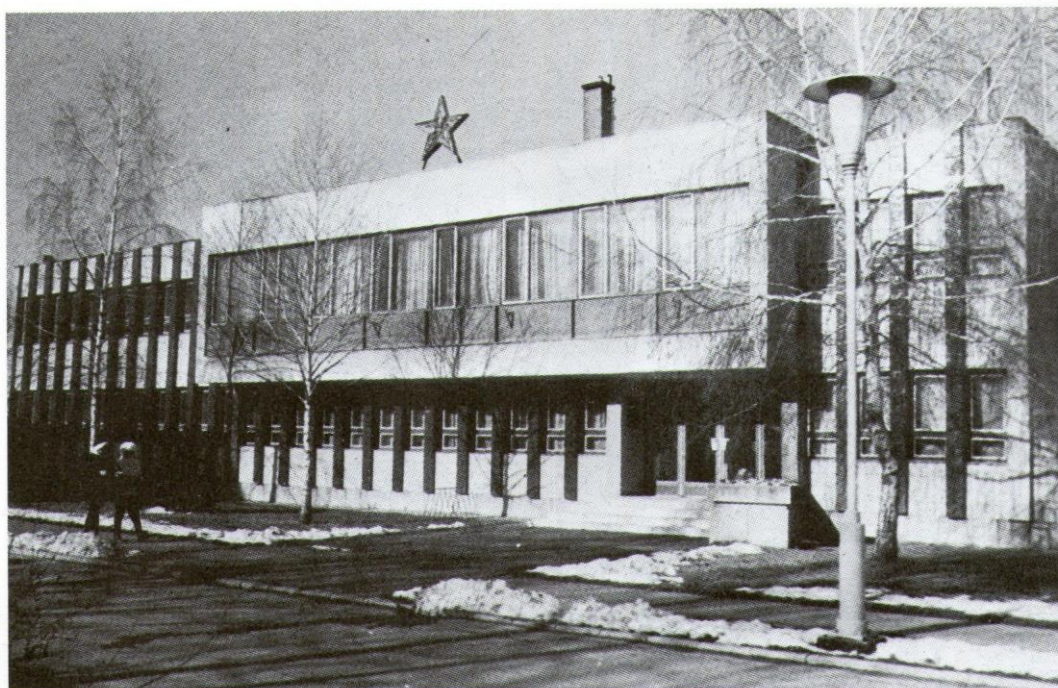

A város, amelyben élünk

A városi pártbizottság, KISZ-bizottság, Munkásörtség és az úttörőelnökség épülete

Korszerű lakóház a Lenin úton

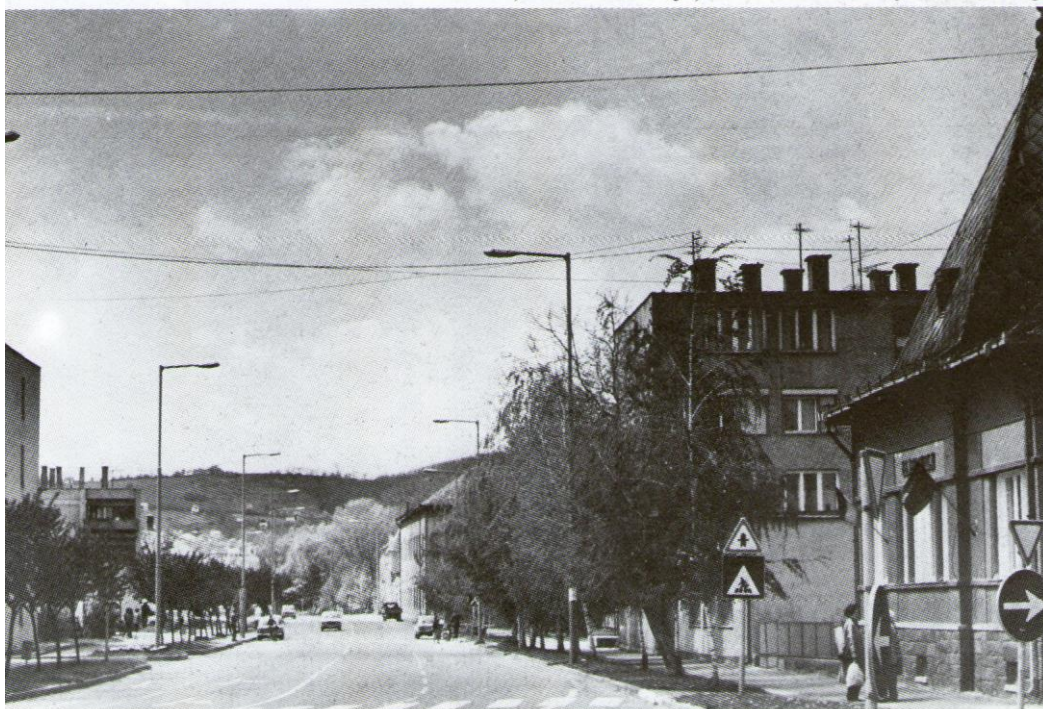

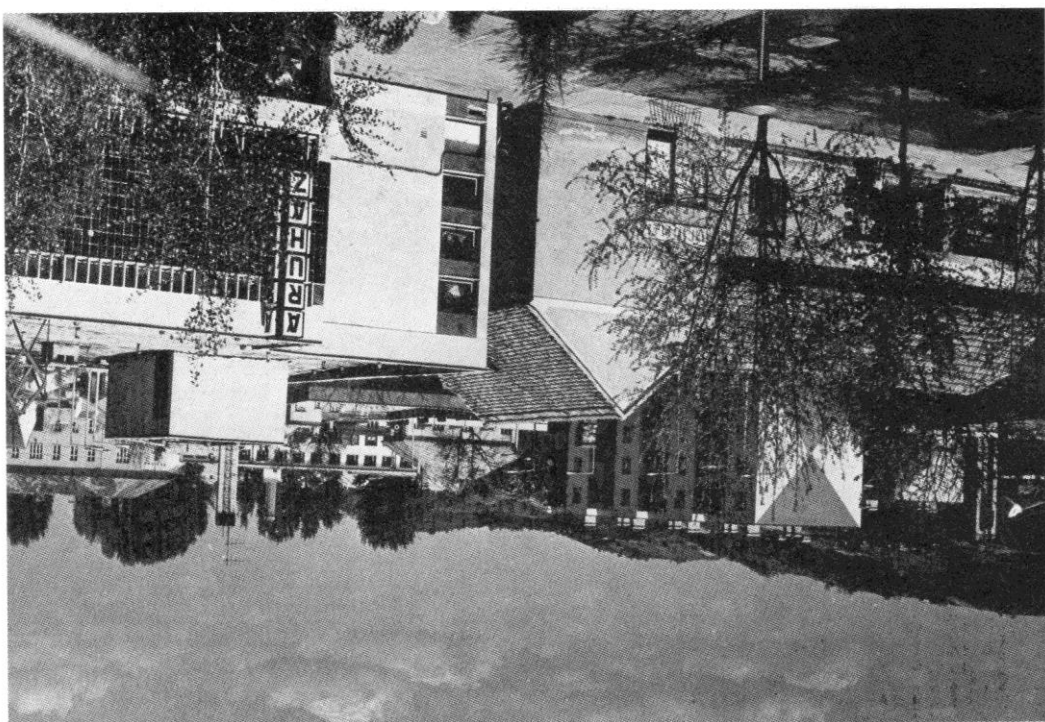

A városi tanács épülete

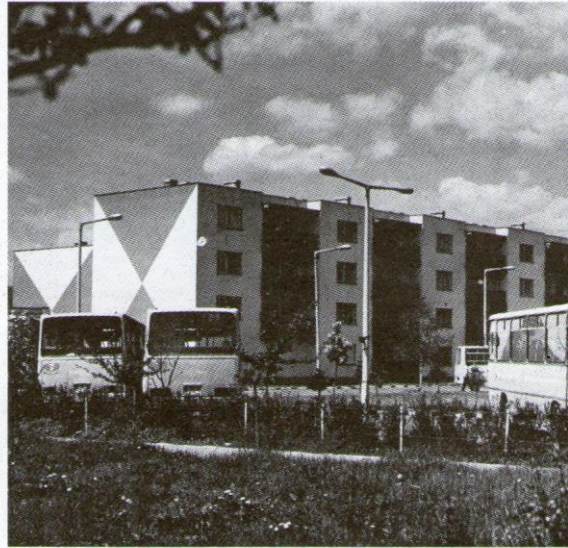
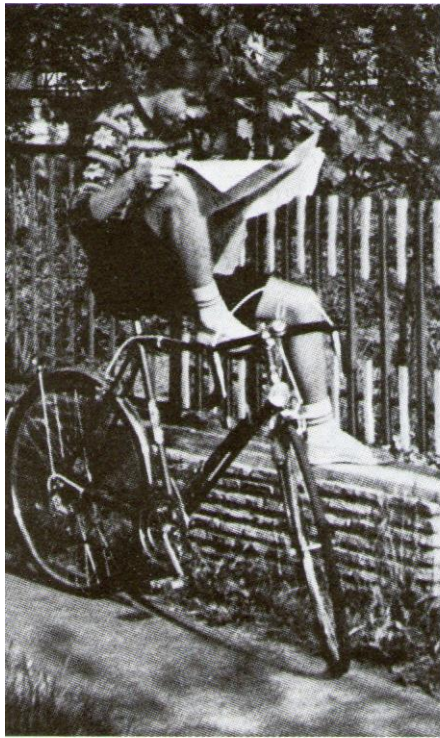
A Lenin út, a város főutcája, háttérben az aranyodi szőlőhegy

Lakótelepi
pillanatok

Egyedi tervezésű új lakóházak
a Május 1. utcában

A fiatalság kedvelt
szórakozóhelye

Nyári divatbemutató
és egy kis terefere

Munkás hétköznapiak

Az utóbbi tizenegy évben – beleértve 1986-ot is – nem rendeztek olyan Budapesti Nemzetközi Vásárt, ahonnan a Zalaszentgróti Uniferro Ipari Szövetkezet ne hozott volna el díjat. Kazánjait immáron külföldön is jól ismerik és – vásárolják, egyre nagyobb mennyiségben. A legújabb gyártmány, a Thermo Nova kazán hatásfoka révén nemzetközi színvonalú.

A Zalaszentgróti Uniferro Ipari Szövetkezet 1947-ben alakult, s így a megye legrégebbi ipari szövetkezete. Jelenleg 150 tagja megrendelői között tarthatja számon a Magyar Rádiót, a Magyar Kereskedelmi Kamarát, a belügyminisztériumot, de szentgróti kazán fűti az MSZMP KB külügyi szállóját és a Semmelweis Orvostudományi Egyetem klinikáját, s az Olimpia Szálló hőközpontja is az Uniferro munkáját dicséri.

Amikor a mai Zalaszentgróti Rekord Ruhaipari Szövetkezetet 1949. április 7-én 7 helyi iparos megalapította, nem sejtette, hogy 37 év múlva az NSZK-ban és Ausztriában is keresett lesz az itt gyártott sport- és felsőruházat, amely után egyre nő az érdeklődés az USA-ban, Svájcban, Dániában, Japánban és több közel-keleti országban. Évente 80–90 helyi és városkörnyéki gyermek sajátítja el a magas műszaki követelményeket, s szerez szakmunkás képesítést. Az egyre korszerűsödő gépekkel és mind elmélyültebb szakmai ismeretekkel folyó termelés azt ígéri, hogy a zalaszentgróti ruhákat a világ más tájain is megkedvelik.

Asztalos és kárpitos bútorokat gyárt az 1951-ben alakult Zalaszentgróti Faipari Szövetkezet. Először 1977-ben vásároltak innen külföldi vevők, főképp falipolcokat, telefonasztalkákat, vagyis nem túl igényes gyártmányokat. Azóta szinte minden évben újabb és egyre kifogástalanabb, tetszetős bútorokért fizetnek a tőkés vásárlók. A szövetkezetben készült koloniál bútortsaládból be lehet rendezni a legmagasabb igényeket is kielégítő szobát. Az ebédlőszekrények a külföldi piacokon is keresettek. Jelenleg már öt külföldi vevővel áll kapcsolatban a szövetkezet. BNV-díjjal jutalmazta a rendező bizottság a kiállított és 23 darabból álló koloniál bútortsaládot 1983-ban. A magas műszaki követelményeket és nemzetközi színvonalú munkakultúrát követelő szakmát 85 tanuló sajátítja el a zalaszentgróti és a keszthelyi tanműhelyben.

Ugyancsak a ffeldolgozó ipart képviseli városunkban a Göngyölegellátó és Forgalmazó Szövetkezeti Vállalat Gyáregysége, amely 1982-től – 30 évvel a megalakulás után – tágas üzemsarnokokban termel korszerű gépekkel. Ma már a zalaszentgróti gyáregység készíti el a vállalat Nyugatira irányuló kivitelének 90 százalékát kitevő zöldséges-, gyümölcsösládákat, -rekeszeket, -raklapokat.

A város iparának sajátos és jelentős tényezője a Zala Megyei Zöldség-Gyümölcs Kereskedelmi Szövetkezeti Vállalat Hűtőháza, amely 1968 óta termelteti, vásárolja, dolgozza föl, tárolja és el is adja a város környékén megtermelt zöldséget és gyümölcsöt.

Ötszáz ember – főként nő – jár ide dolgozni a városból és a környező községekből. Ma már évi 500 tonna árut előállító konzervüzeme, jéggyára, léüzem-szeszfőzdéje is van a hűtőháznak. A főlvasárolt áru egy részéből örlemény készül, de működik itt mélyhűtő-tároló és mirelit földolgozó üzem is. Az áru egy része külföldre kerül, a többi között a Szovjetunióba is.

Alapításakor, 1928-ban, kizárólag vajat gyártott a mai sajtüzem, amelyben ma – mint a neve is mutatja – sajt készül. Itt állítják elő az ipar legkeményebb sajtját, a zalai füstölt pedig BNV-díjas is lett. Ez az itt dolgozó 55 ember szakértelmét dicséri. A Zala Megyei Tejipari Vállalat Zalaszentgróti Sajtüzeme az utóbbi időben 10-szer kapta meg a kiváló címet.

A város másik régi ipari üzeme a téglagyár, amelyet 1920-ban Károlyi Imre gróf építtetett, s 1945-ig az ő tulajdonában is maradt. Tulajdonképpen ez a gyár vetette meg a mai város egyre terebélyesedő iparának alapját. A város és környékének igényeit a maga 10 millió téglás termelésével a gyár zavartalanul ki tudja elégíteni.

Az építőipari szövetkezet alakulása 1957-re vezethető vissza, amikor a korábbi Fa- és Vasipari Szövetkezetből kiváltak a festők-mázolók. Ez meghatározta a kezdeti munka jellegét, de már a 60-as évektől a ktsz. termelésének nagy részét a szerelés-építés tette ki. A Zalaszentgróti Építőipari Szövetkezet jelentős szerepet vállalt a nagyközség, később a város arculatának kialakításából, s többször ismerték el törekvéseit kiváló címmel. A várossá alakulás folyamán az ipari szövetkezet munkásainak kezenyomát őrzik az üzemépületek, áruházak, iskolabővítés, emeletes lakóházak, s a szemnek is kellemes látványt nyújtó Grót étterem. Az építés mellett ajtókat, ablakokat, beépített szekrényeket, s helyszíni burkolatokat is készítenek a szövetkezet szakemberei.

Zalaszentgrót messze földön nevezetes szőlőjét és borát a Pannonvin Borgazdasági Kombinátnál Pincészete vásárolja föl: évente 1000 tonna szőlő és 14 ezer hektoliter bor kerül a tárolókba az

aranyodi, csáfordi, tekenyei, zalakoppányi szőlőhegyekről. Az itt megtermett bor kiválóan alkalmas pezsgő készítésére sajátos íze, világos zöldes-sárga színe, kellemes illata és magas, de harmonikus savtartalma miatt. Aki Pannónia pezsgőt iszik, bízvást gondolhat Szentgrótra. A pincészet ezen kívül közreműködik kutatással, szaktanáccsal a szőlőtermelésben is.

A Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Tangazdasága Zalaszentgróti Állami Gazdaság néven 1949-ben alakult meg mindössze 182 holdon. Jelenleg Zala, Vas, Somogy és Veszprém megye mintegy 6000 hektárján foglalkozik állattenyésztéssel, valamint a növénytermesztés különféle ágazataival: kertészettel, szőlőtermesztéssel, gyepgazdálkodással, erdészettel, halászáttal, sőt, sportlőtenyésztéssel is a szarvasmarha- és a sertéságazaton kívül. Minthogy egyetemi tangazdaság, számos kísérletben is részt vesz a gazdaság.

A város másik fontos mezőgazdasági üzeme az Új Barázda Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, amely 1949-es megalakulásával az ország első közös gazdaságai közé tartozik. Alaptevékenységében ma is meghatározó az állattenyésztés és növénytermesztés, de ma már ipari méretekben és módszerekkel. Az előbbiben a tejtermelés és a baromfi hizlalás, az utóbbiban a gabona- és a hűtőipar számára a csemegekukorica-termesztés és számottevő szőlészet és borászat mellett. De foglalkozik a szövetkezet ipari olajos magvak és cukorrépa termesztésével is. Az ipari főágazatban mindenek előtt lemezfordók és tárolóedények készülnek. A szövetkezet négyszer nyerte el a kiváló címet.

A Zala Megyei Sütő- és Édesipari Vállalat helyi üzeme 30 emberrel dolgozik, 22 települést lát el naponta 40 mázsa kenyérrel, 30 ezer különböző péksüteménnyel.

Zalaszentgrót, Keszthely és Zalaegerszeg sütődeit látja el kiváló lisztrel a tüköszentpéteri malom, amely mellett a Zala Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat körzeti üzemének részeként – takarmánykeverő és 1985-től 6 ezer tonna gabonát befogadó fémházi működtető működik számítógépes irányítással. A körzeti üzem területén egyébként két malom és két takarmánykeverő működik. Az itt dolgozó 180 szakember évente 18 500 tonna gabonát őröl meg és 32 000 tonna keveréktakarmányt gyárt a mezőgazdasági üzemeknek és a kistermelőknek.

A város és környéke, illetve a távolabbi helyek közötti személy- és áruszállítást a megyei Volán-vállalat kirendeltsége és a vasút bonyolítja le. A Volán aranyodi műszaki telepén olyan javító műhely létesült, amely lehetővé teszi a magán gépkocsik helybeli vizsgáztatását is. Mindezt a forgalmat üzemanyaggal az Áfor töltőállomása látja el.

Az 1946-ban alakult Zalaszentgróti és Vidéke Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet utóbbi évtizedes fejlődésére a kereskedelmi hálózat folyamatos bővülése, gazdagodó áruválasztéka volt a jellemző. Feladata jelenleg 22 település ellátása a főlvasárló telepek működtetésén kívül. Az ABC- és a vegyes iparcikk áruház ma a város és környékének ellátásában a legfontosabb szerepet tölti be, s évről-évre nő a műszaki bolt forgalma is. A vendéglátóipari ágazat leglátogatottabb helyei a Platán presszó és a Grót étterem, ahol családi események is lezajlanak.

A kereskedelem fontos láncszeme a tűzép-telep, ahonnan évente 7–8 ezer tonna tüzelőt és jelentős mennyiségű építőanyagot vásárol a lakosság. Az újabb és újabb emeletes házakban évente 40-nel gyarapodik a kazánok száma, amelyek szénellátása teszi a telep forgalmának nagyobbik részét.

A városiasodási folyamatba illeszkedik a szolgáltató ágazat folyamatos kiépülése. A ruhatisztító szalonon, a háztartási kisgépjavító műhelyeken kívül legújabbán a kisiparosok és magánkereskedők szolgáltatóház-sora készült el.

Az ipari és kereskedelmi szövetkezetek, üzemek mellett számos intézmény is működik a városban. Az Országos Takarékpénztár fiókja hitelek nyújtásával mindenekelőtt a lakásvásárlásban-építésben működik közre. A Túrje és Vidéke Takarékszövetkezetnek 1800 tagja van. Az Állami Biztosító fiókja a helyi kárrendezést és a gyors kifizetést teszi lehetővé.

A postáról 1867-ből származik először írásos emlék: ez egy körbélyegző volt. A távirát a helyi kereskedők állították föl 1883 októberében. A város fönnállásának évfordulóján a városi művelődési központban alkalmi postahivatal működött.

A város és környékének egyre növekvő idegenforgalmát két iroda bonyolítja le: a Volántourist és a Zalatour. A Zala Megyei Idegenforgalmi Hivatal helyi irodáját 1985-ben nyitották meg a város autóbusszállomásának közvetlen szomszédságában. Mindkét iroda szervez kül- és belföldi társasutazásokat. Fizetővendég-szolgálattal, egyéb szálláshelyekkel, valutabeváltással, térképek és emléktárgyak, útikönyvek árúásával állnak a város és környéke lakóinak, valamint az érkező vendégek rendelkezésére.

Az idegenforgalom érdekes látványossága az aranyodi lovasiskola, amelynek máris számos külföldi „tanulója” van.

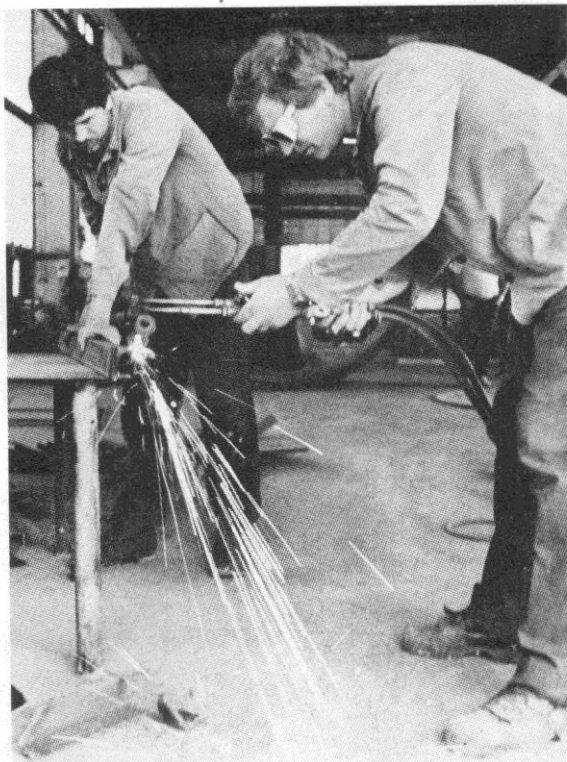
Zalaszentgrótot határozott léptekkel halad a további városiasodás útján.

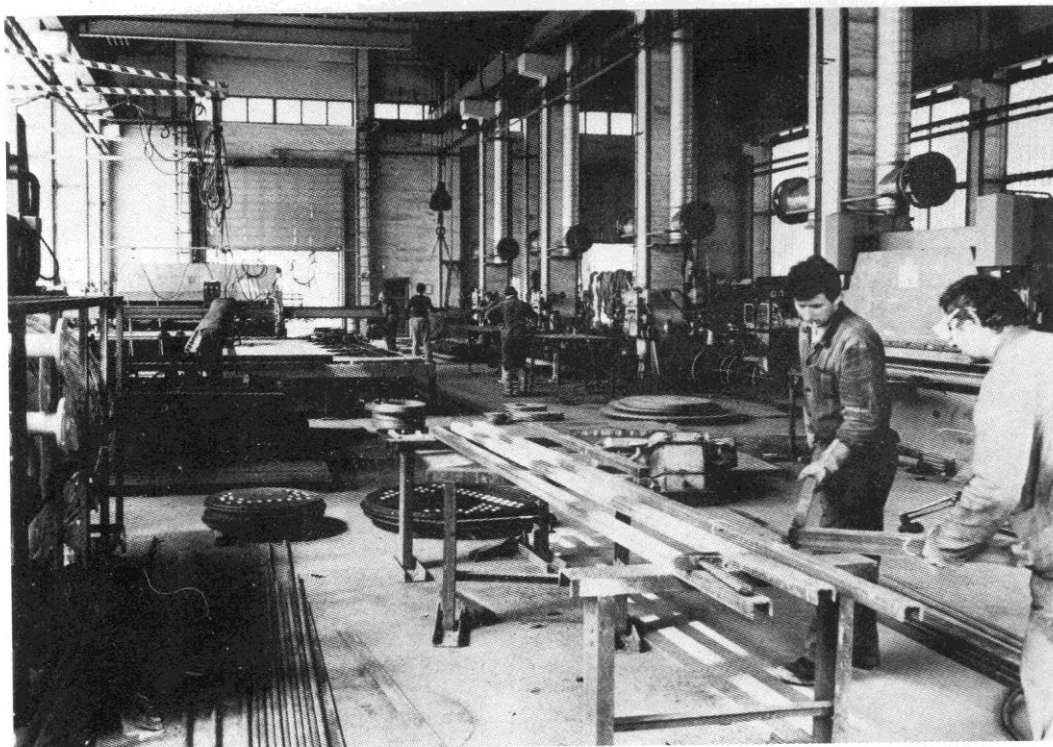

bejárata

Az Uniferro Ipari Szövetkezet

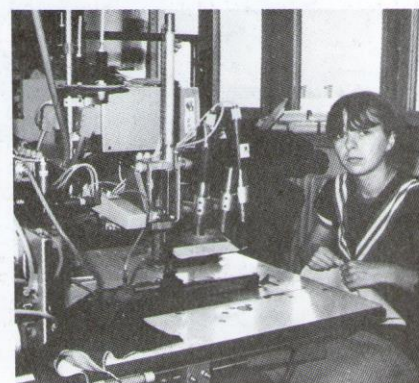
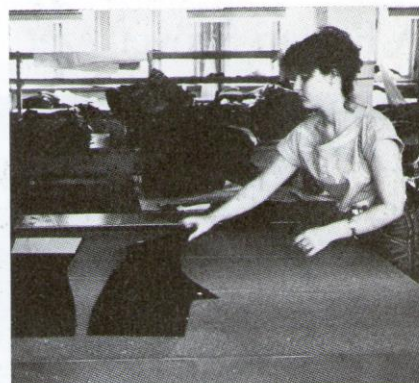
üzemcsarnoka

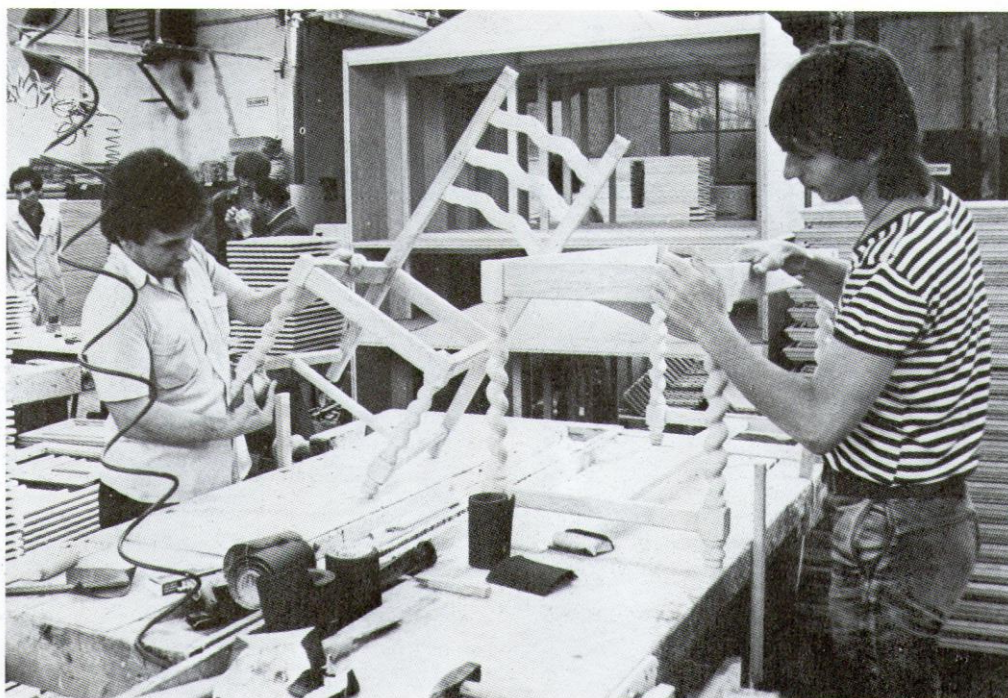

A Rekord Ruhaiipari Szövetkezet

központja és munkatermei

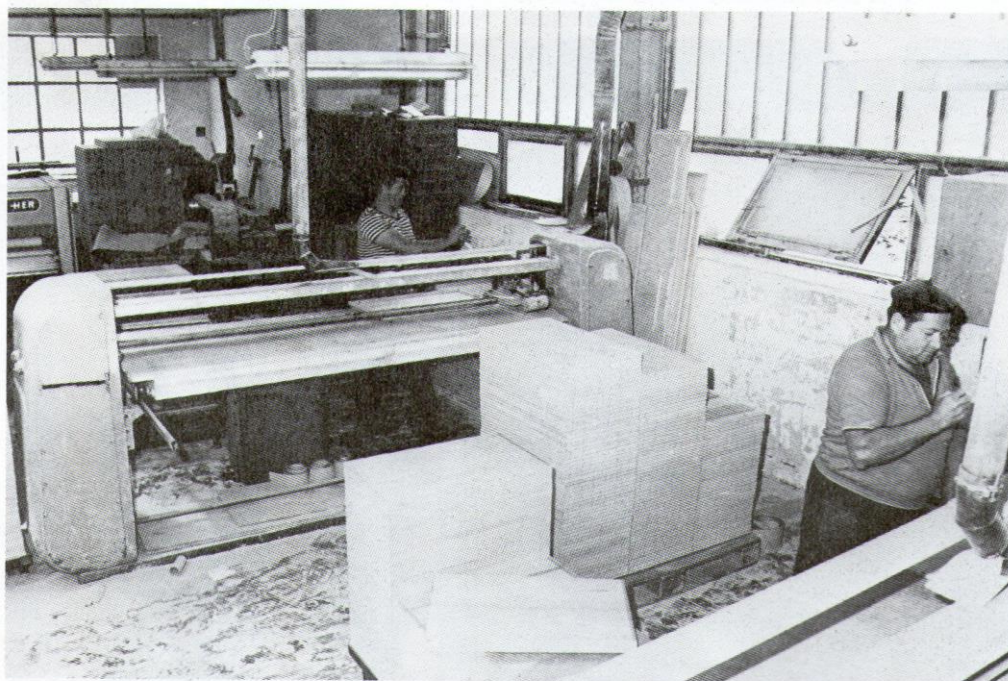

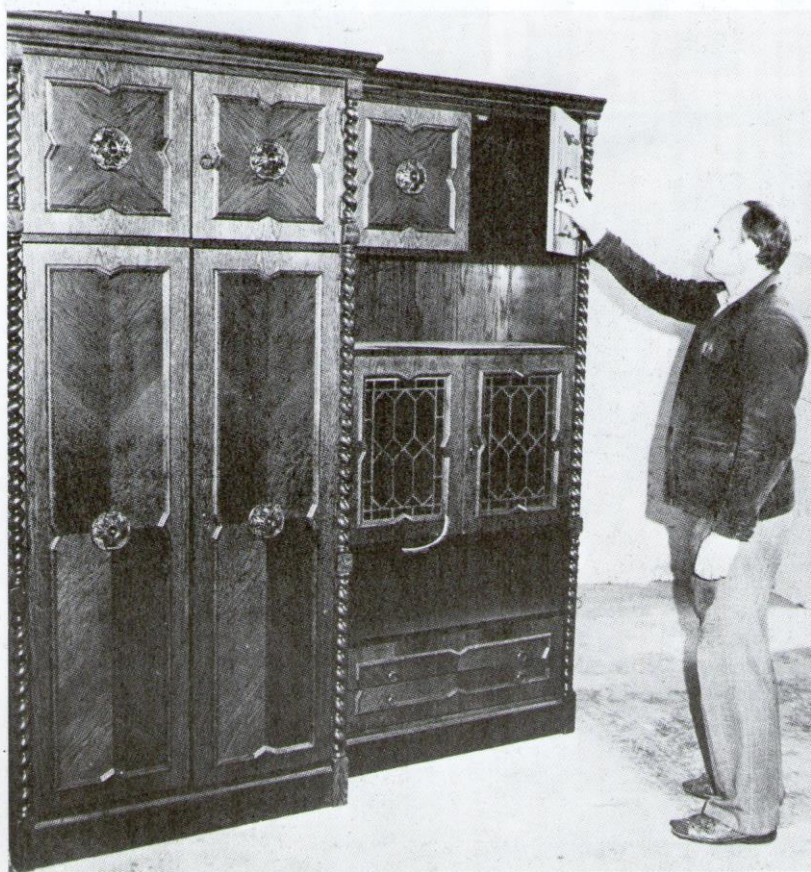
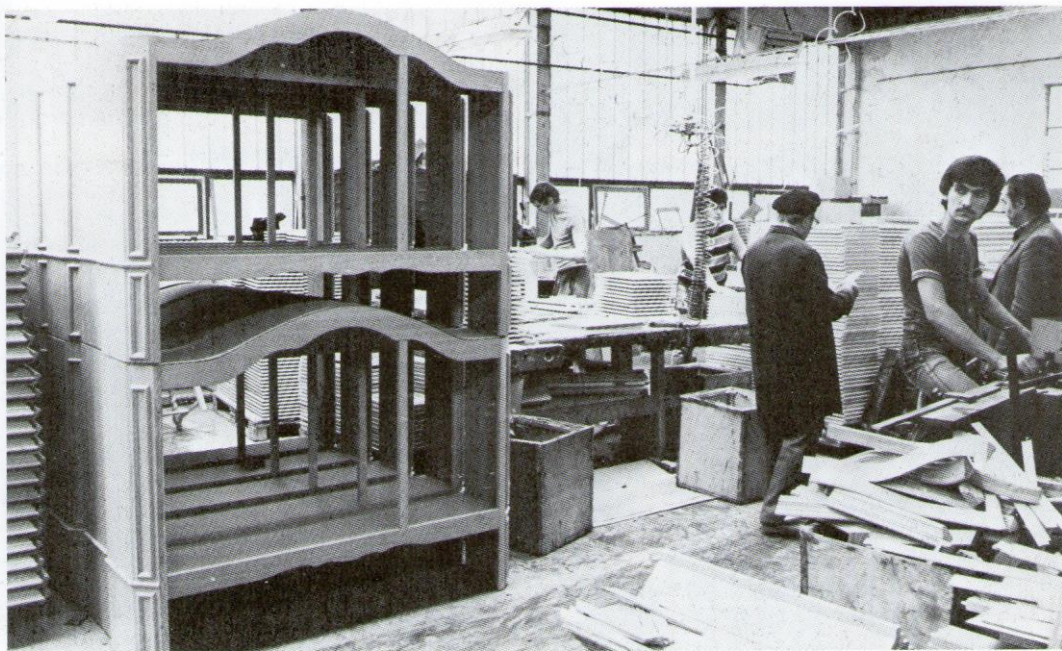

A Faipari Szövetkezet

A bútorgyártás folyamatai

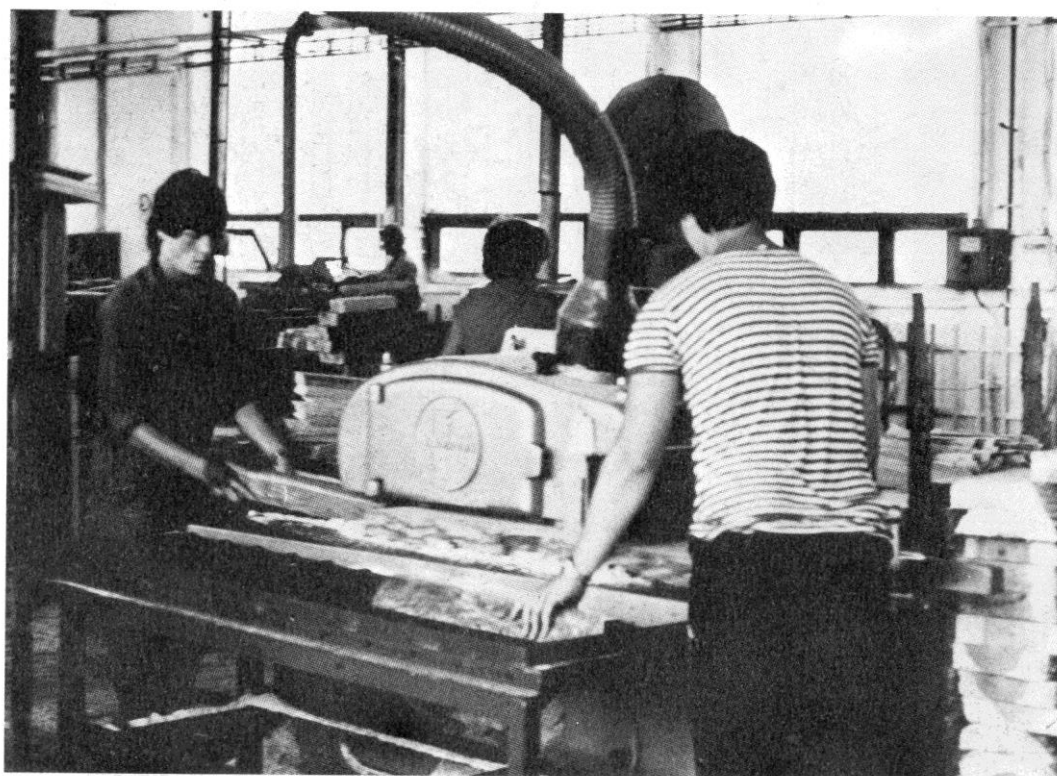
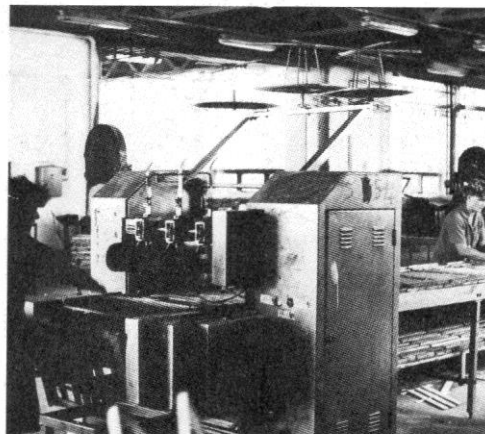
elszállításra készen
a koloniál bútorcsalád
két tagja

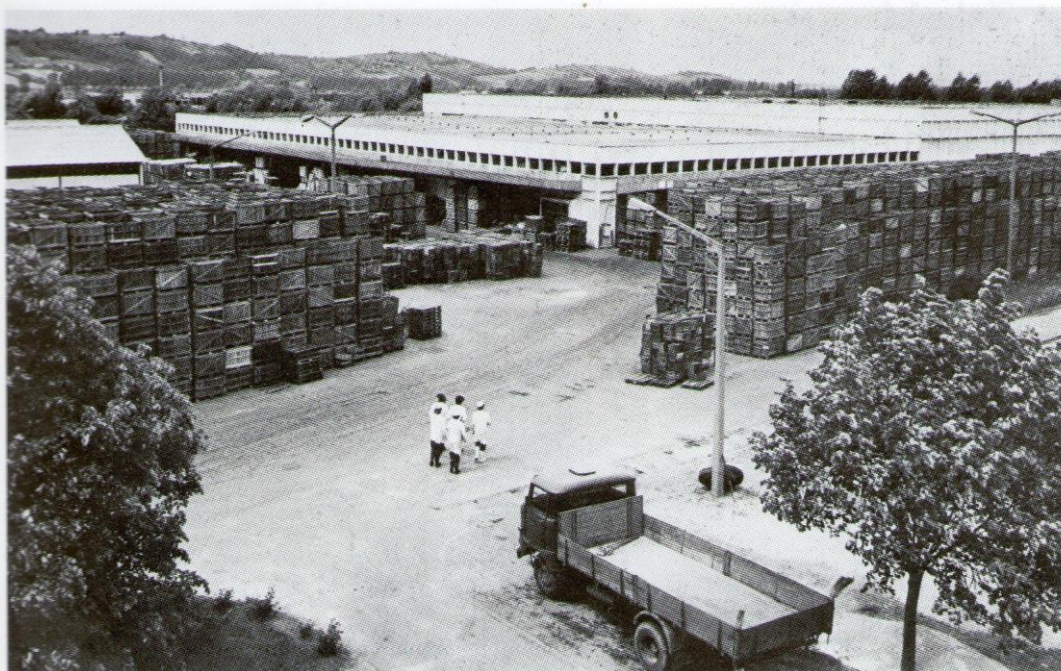

A GEV gyáregysége,

ahol korszerű, külföldi gépeken
készülnek a ládák, jobbra külföldi vevőknek

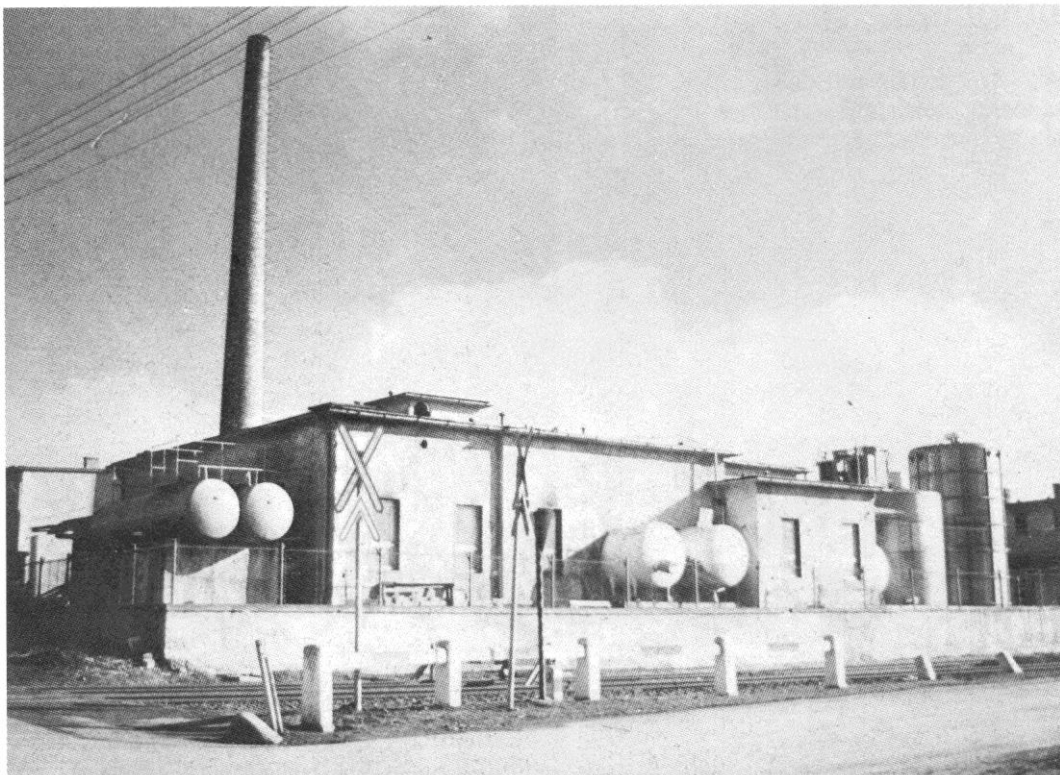
A Zalai Zöldért hűtőháza

A zöldség-gyümölcs feldolgozás,
tartósítás munkafolyamatai

A Zala Megyei
Tejipari Vállalat
Sajtüzeme

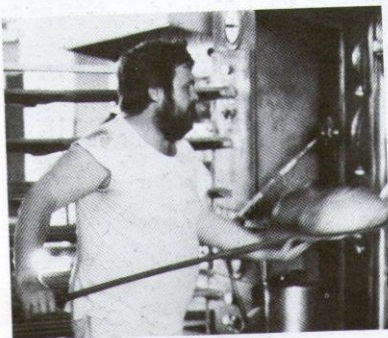

A tüskeszentpéteri malom,
takarmánykeverő
és -szárító

A Zala Megyei
Sütő- és Édesipari
Vállalat
sütőüzeme

A téglagyár

Az építőipari szövetkezet
központja és építményei

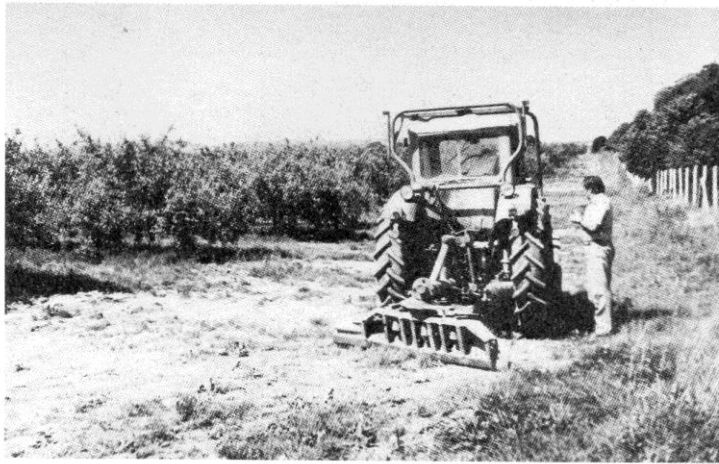
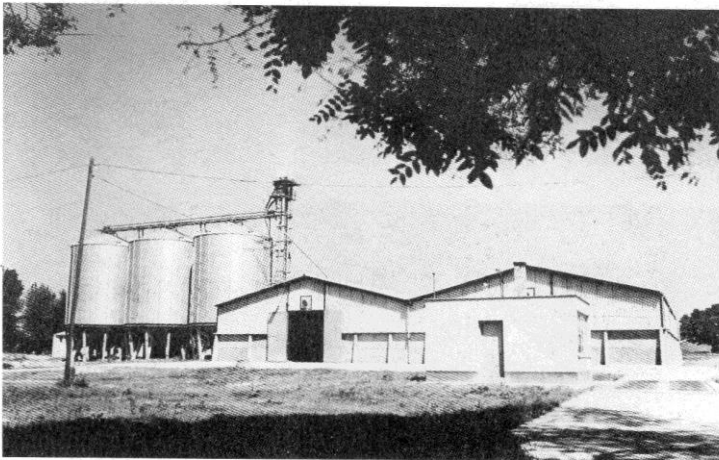
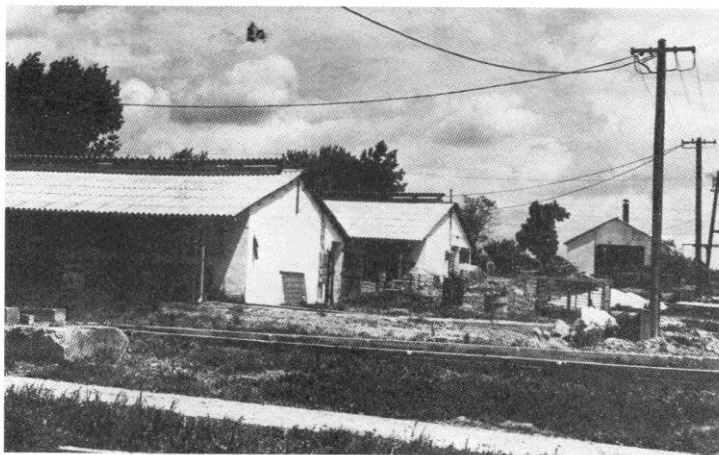

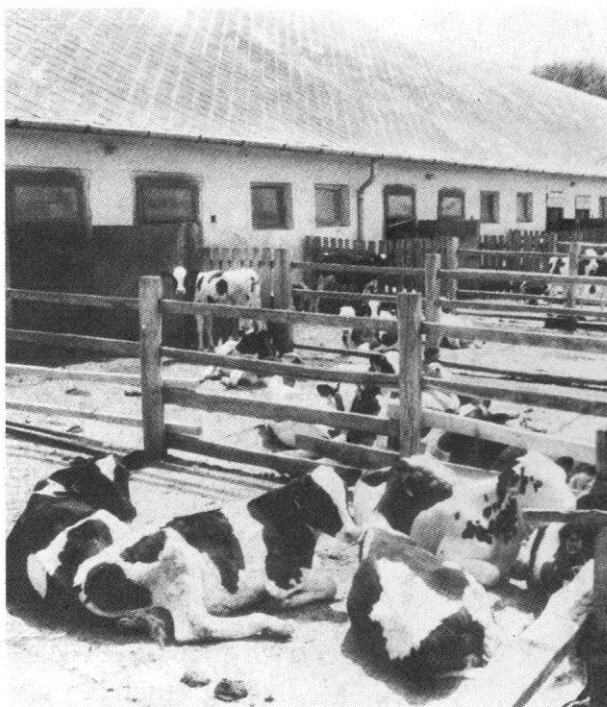

A KATE
tanzgazdaságának
központja
és üzemegységei

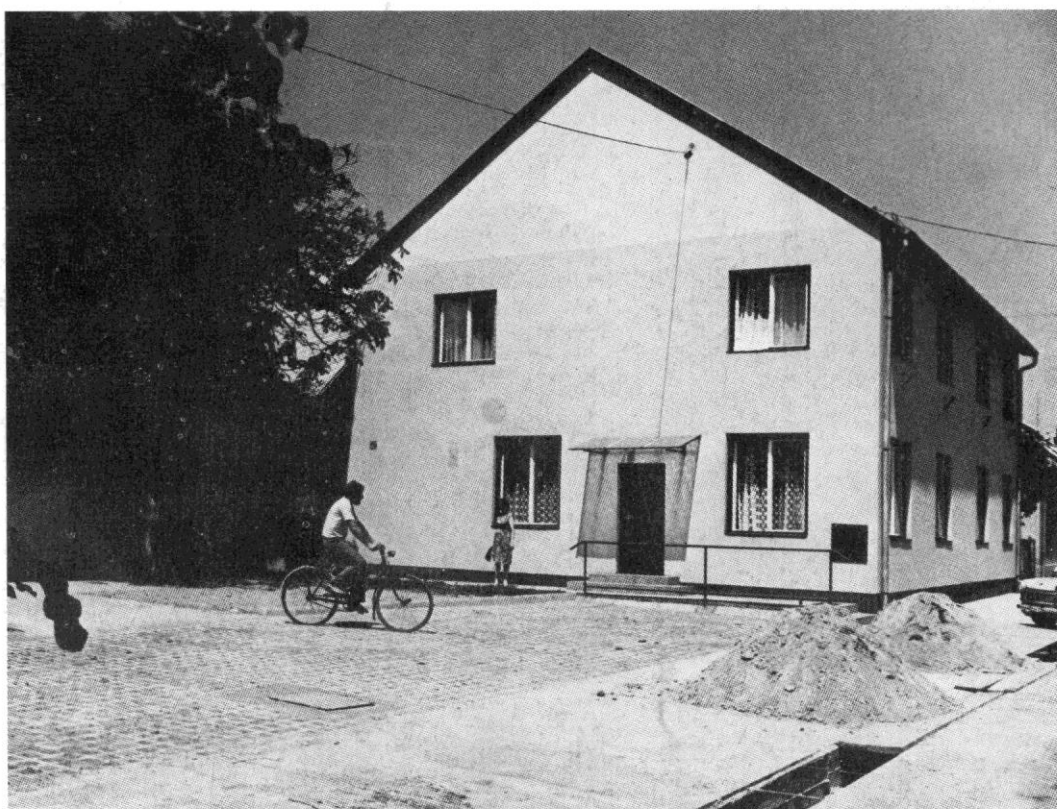
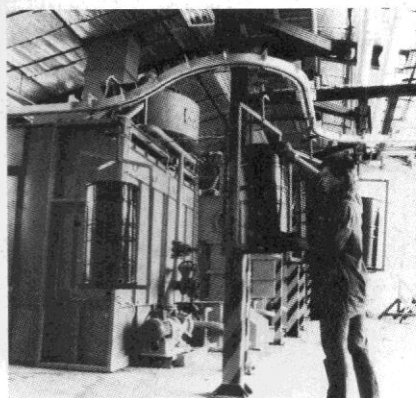

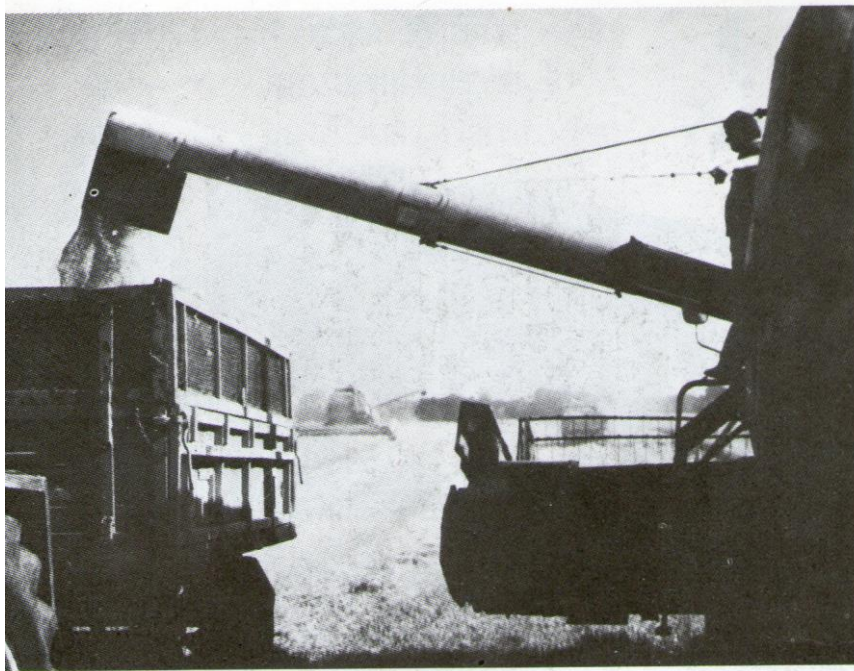

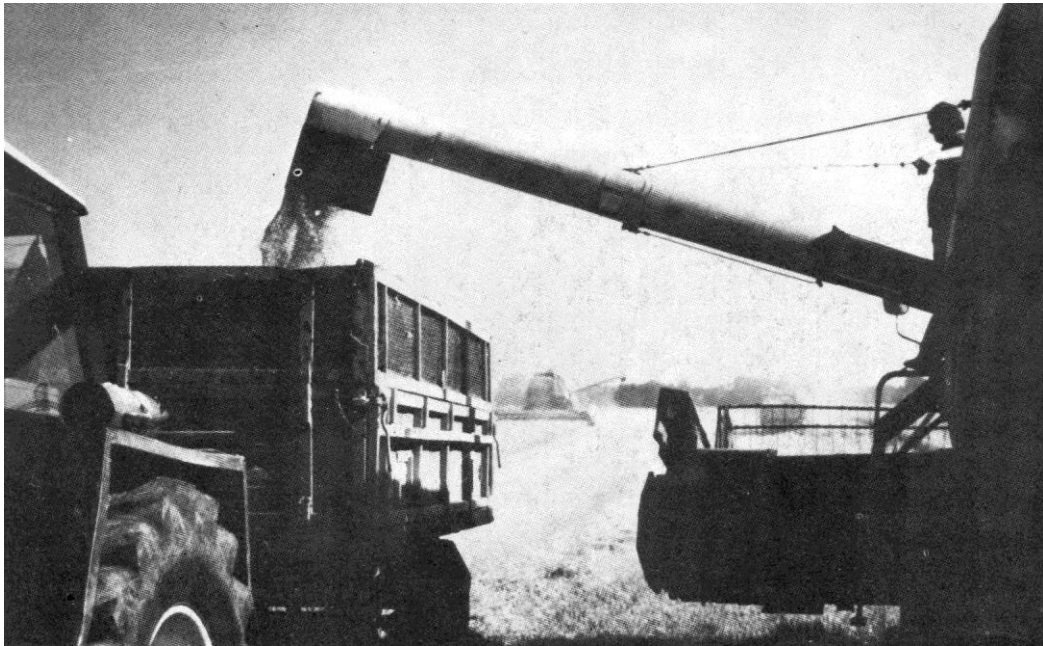

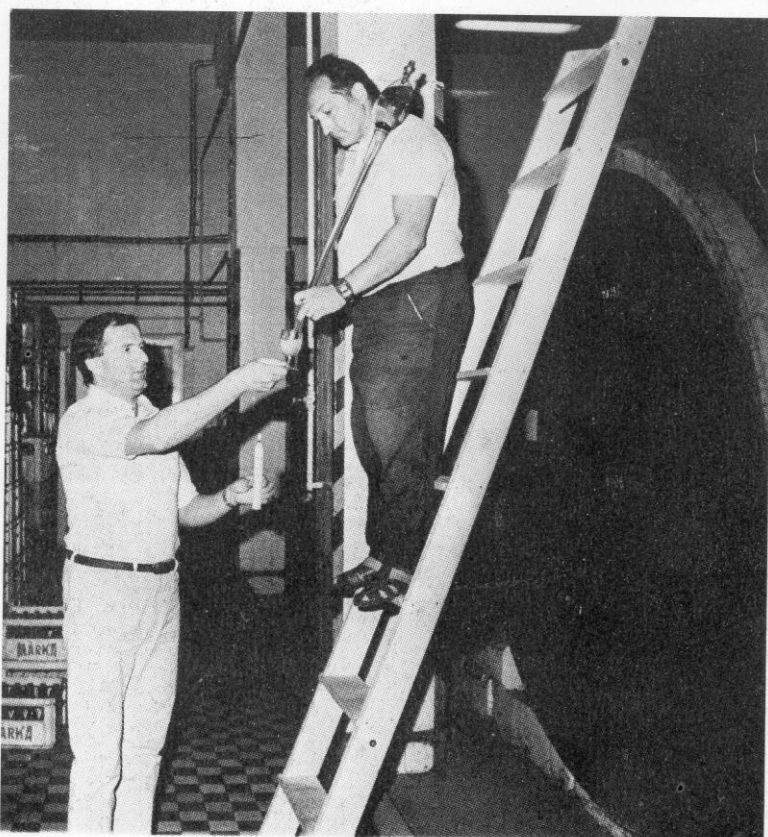
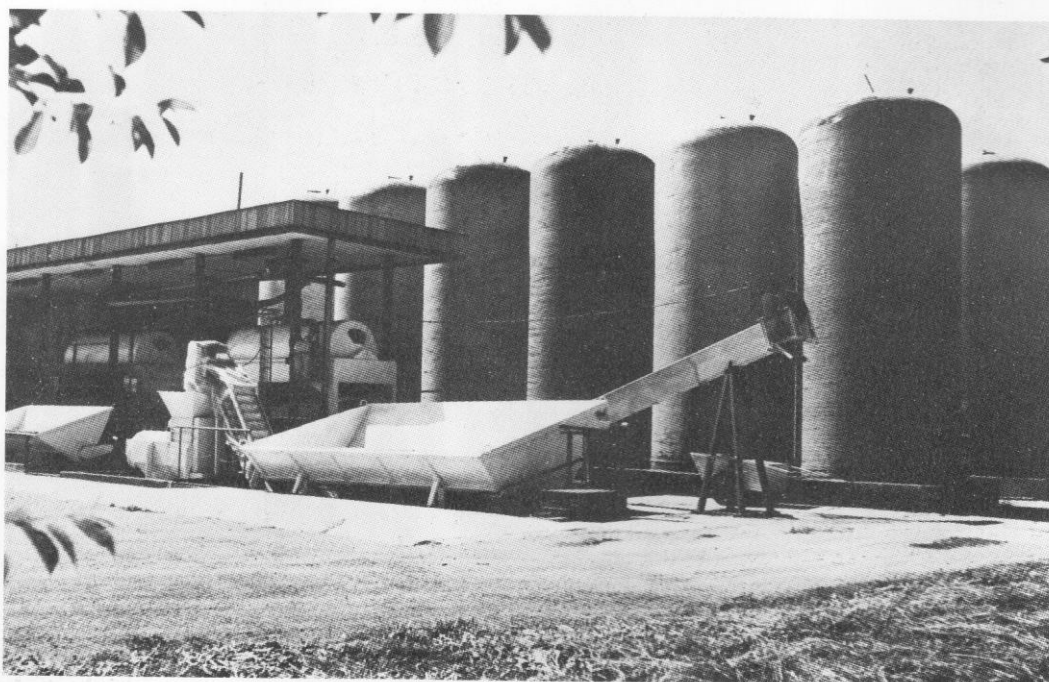
Az Új Barázda
Mezőgazdasági
Termelőszövetkezet
központja
és főbb ágazatai

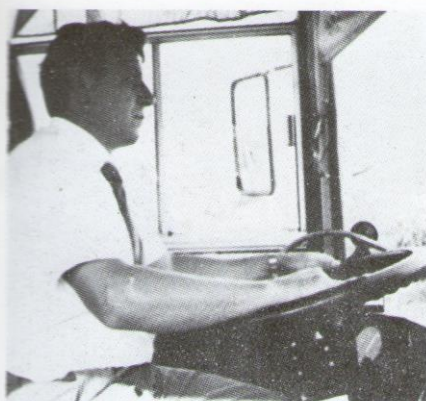

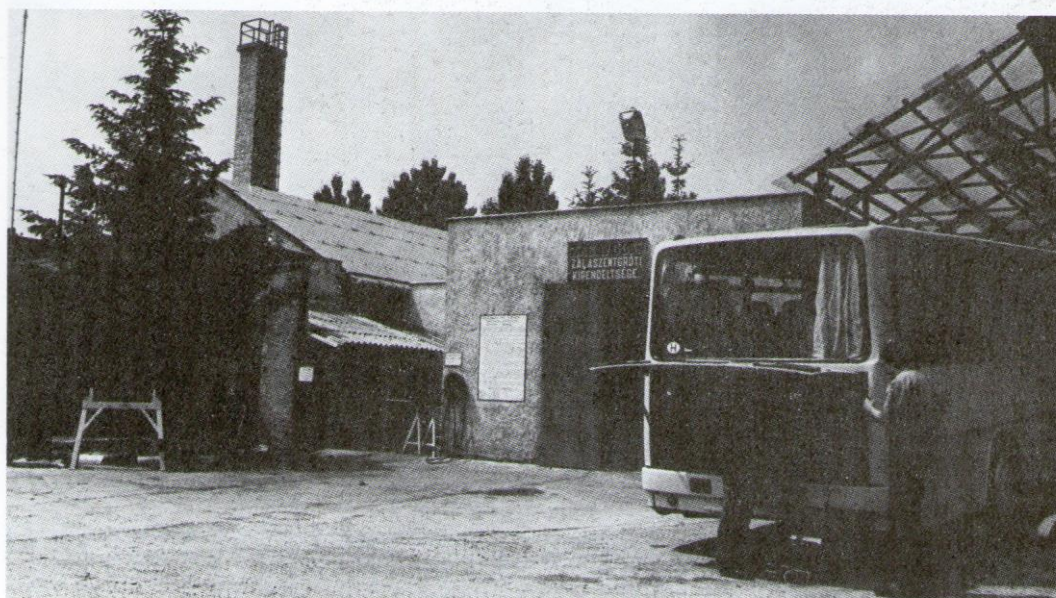
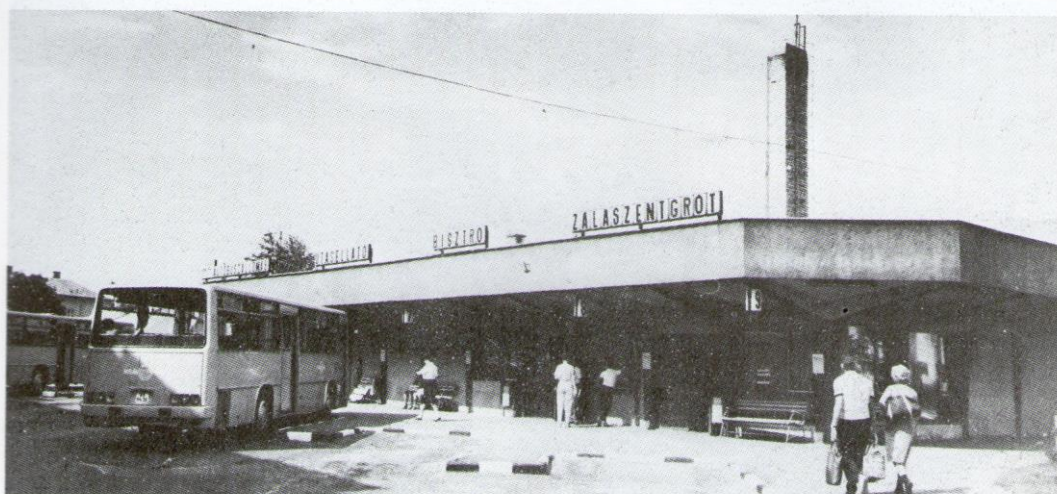

A Pannonvin
Borgazdasági
Kombinát
pincészete

A Zala Volán
kirendeltségének
autóbusz-pályaudvara
és műszaki telepe

A vasútállomás

A Zalaszentgrót és Vidéke Áfész

A Grót étterem

A bútorbolt,
a műszaki
szaküzlet,
kiszolgálás
az ABC áruházban

A ZALA
áruház

A Tüzép
telepe

Az Áfor
üzemanyagtöltő
állomása

Pénzintézeti
fiókok

Az OTP

Az Állami
Biztosító

A takaré-
szövetkezet

A Magyar
Posta
városi
hivatala

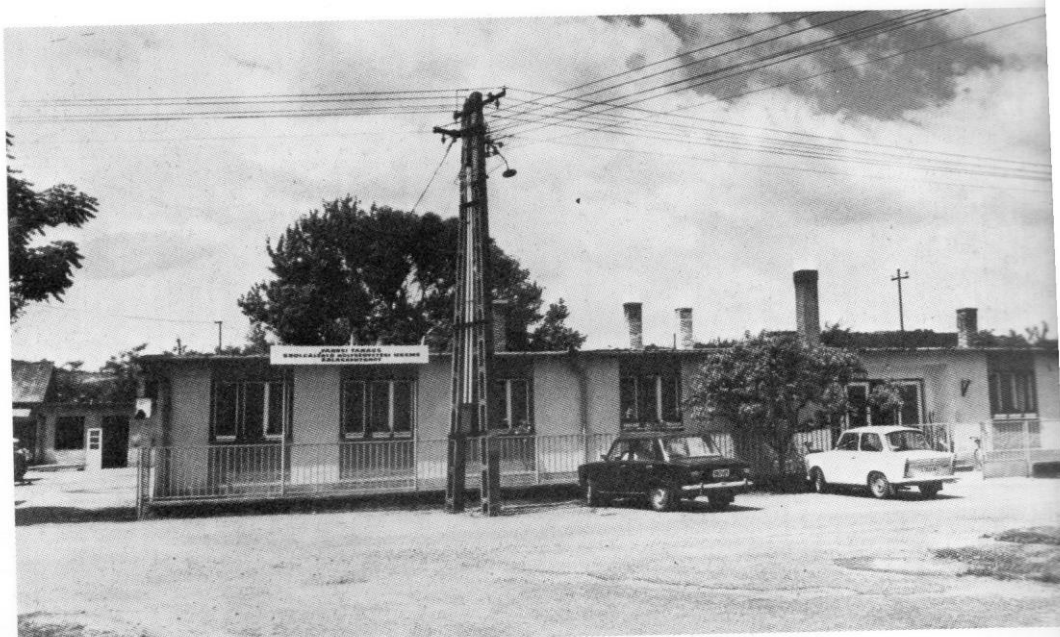

A Zalatorj
irodája

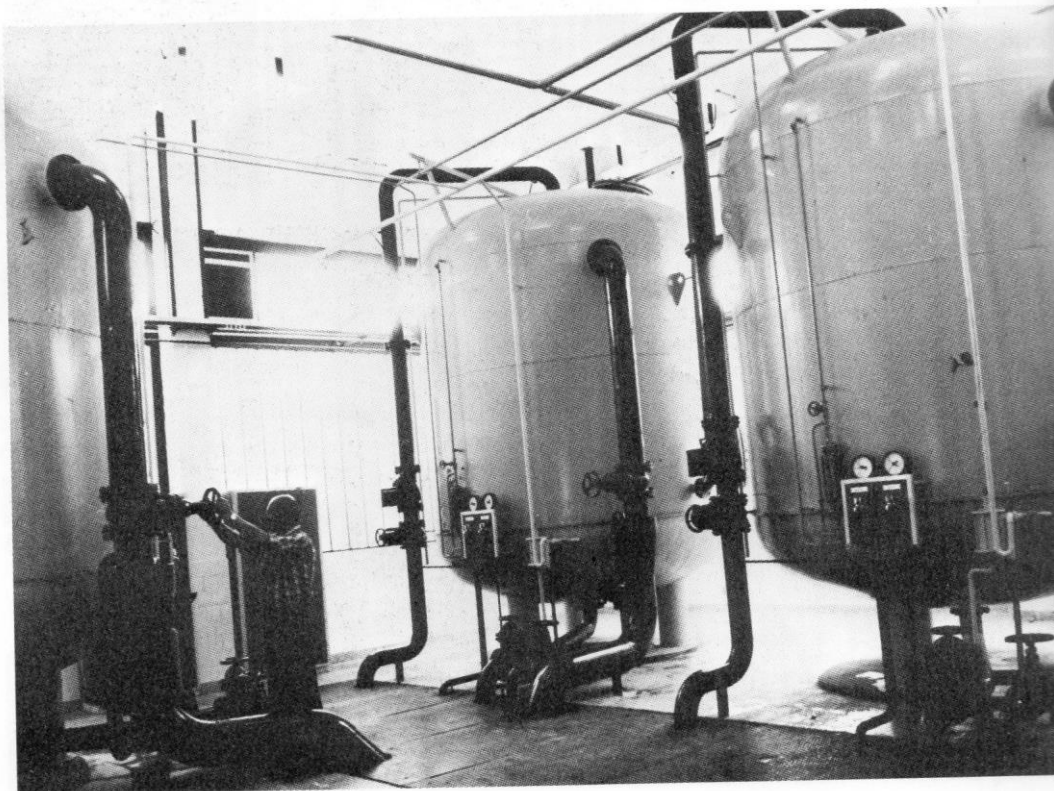
Lovasiskola
Aranyodon

A városi tanács költségvetési üzeme

A város szolgáltató ipara

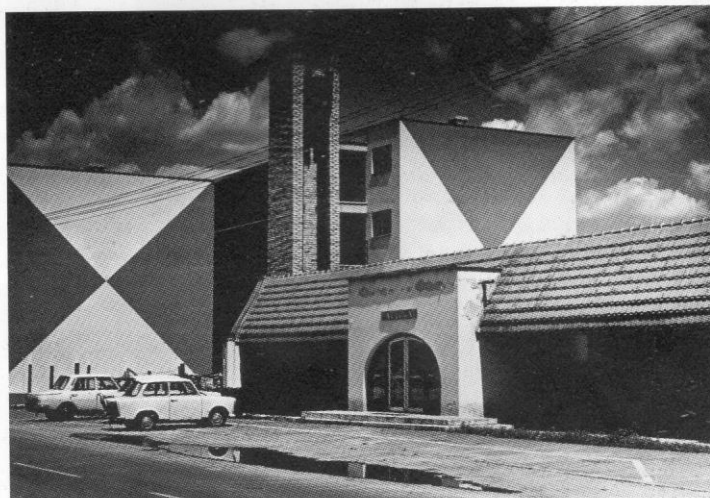
A vízmű belső tere

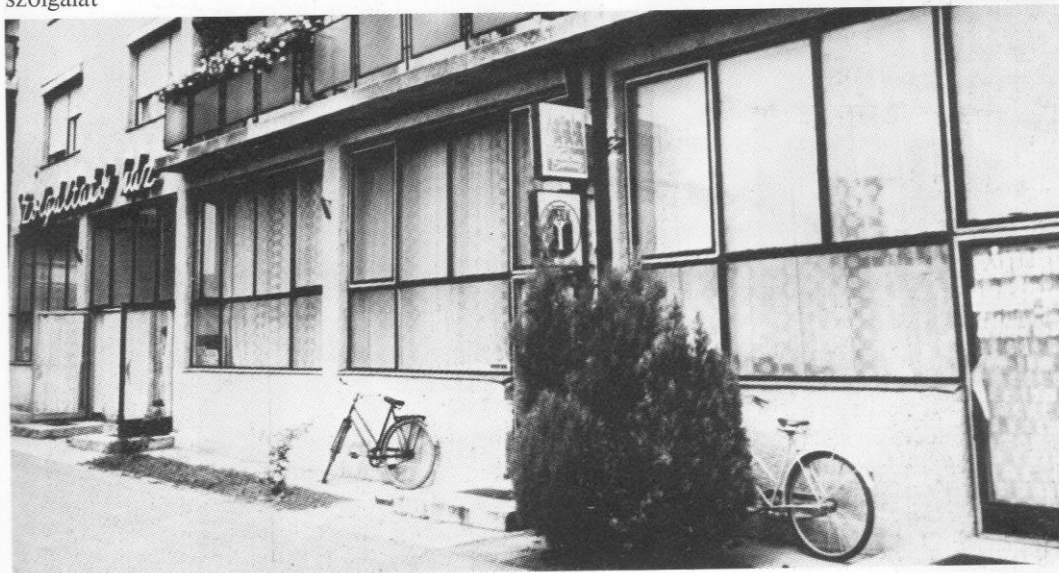

A Közüti Igazgatóság
üzemmnöksége

Patyolat ruhatisztító szalon

Háztartási kisgépjavító
szolgálat

A magánkisiparosok,
kiskereskedők
szolgáltatóház-sora

Oktatás, egészségügy, közművelődés

A mai város első óvodáját 1982. december 26-án avatták föl. A Malom úti régi polgári iskolából átalakított óvodában már tornateremben is hancúrozhatnak a picik. A gyermekintézményeket – három van belőlük – saját konyha látja el, s nem csak ebéddel, mert napközis rendszerben működnek. Most létesül a város zalaudvarnoki részében egy osztatlan csoportos óvoda.

A városban négy általános iskola működik. Az I. számú a település régi főutcáján épült 1898. májusa és 1899. februárja között a község egyetlen 6 osztályos állami elemi népiskolájaként Stein Miklós budapesti építésmérnök tervei szerint Pranger György helybeli építőmester és segédei kezelműkájával. Akkor 436 tanulót írtak a naplókba, jelenleg 520 gyerek tanul a kötelező tárgyakon kívül kedve és hajlamai szerint gépszerelést, háztartási ismereteket, ruhaipari tudnivalókat, honismeretet és számítástechnikát.

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc kormánybiztosáról, Csányi Lászlóról elnevezett általános iskola 1967-ben épült, amelyben tornaterem és orvosi rendelő is szolgálja az 500 gyerek testi-lelki épülését a számítástechnikával, háztartási tudnivalókkal, egészségügyi tennivalókkal, gépszereléssel, faipari ismeretekkel, idegen nyelvekkel színesített külön foglalkozásokon kívül. Az úttörők a tűzoltó, egészségőr, munkásőr és rádiós szakaszokban találják meg kedvenc elfoglaltságukat, ugyanakkor fölkészülésüket az életre. Ők azok, akik minden év október 10-én, Csányi László kivégzésének emlékére megkoszorúzzák a szabadságharc kormánybiztosának szülőházát Zala-Csányban.

A Zala folyó bal partján épült 1787-ben a város legfontosabb műemléke, a Batthyány-kastély, amelynek parkja természetvédelmi terület. A kastély és a benne őrzött eredeti faragott ajtók, tükrök és fest-

mények egyre vonzóbb idegenforgalmi látványossággá váltak az utóbbi időben.

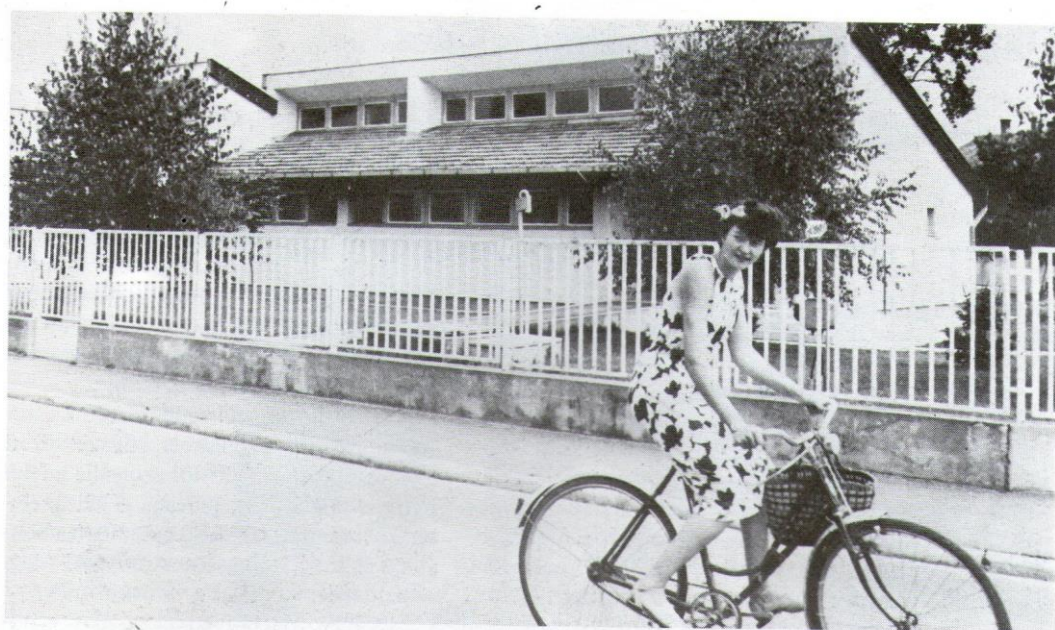
A remek épületegyüttes 1950. október 16-tól gyógypedagógiai intézménynek ad helyet, jelenleg is ez Zala megye egyetlen ilyen jellegű oktatási intézménye.

Hamarosan két évtizede működik városunkban önálló zeneiskola, bár szervezett zeneoktatás már 1955-től szolgálja a település szellemi-lelki épülését. A jellegzetesen zalaszentgróti stílusú épületben a pengetős és fúvós hangszerek művészi megszólaltatására oktatják a városkörnyék 6–7 községének 150 növendékét, akik rendszeres hangversenyeikkel a város kulturális életének számottevő tényezői.

Városunk jelenlegi egyetlen középfokú tanintézménye, a Béri-Balogh Ádám kuruc tábornokról elnevezett gimnázium 1952 szeptemberében kezdte meg működését. Jelenleg gépirói és nyelvi ismeretek oktatására alkalmas külön tantermek szolgálják a város igényei szerinti tanítást. A gimnáziumból fölvettek 96 százaléka szerez felsőfokú végzettséget.

Az ifjú és a korosabb nemzedék is bőséges és tartalmas elfoglaltságra lel szabad ideje eltöltéséhez, szellemi gyarapodáshoz, valamint a közösségi érzés erősítéséhez a Hamburger Jenő Művelődési Központban, amely 1970. november 7. óta szolgálja a közművelődést a benne levő könyvtárral együtt. Itt működik a mozi is. Évente félszáz színelőadás zajlik le a 350 személyt befogadó színházteremben.

A város közéletének fontos tényezője a Hazafias Népfront, a Vöröskereszt és az MHSZ, amelyek gondoskodnak minden társadalmi réteg hazafias, honvédelmi és egészségügyi neveléséről; számos, hasznos elfoglaltságot kínáló rendezvényt szerveznek részükre. Tevékenységük szorosan összefügg a közművelődéssel, a környezetvédelemmel, a településpolitikával.

Óvodai
derű

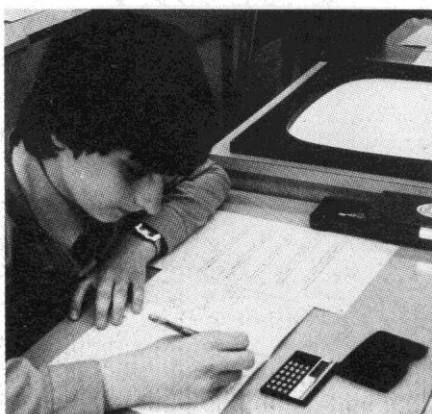

Az általános gimnázium épülete

A Csányi László Általános Iskola

Kísérlet
az általános
iskolákban

Zeneiskolai
pillanatok

Az új könyvesbolt

A dr. Hamburger Jenő
Városi Művelődési Központ
a könyvtárral

A Városi Egészségügyi Központ, benne szakrendelők

Mentőállomás

Az 1. számú bölcsőde

és az öregek
napközi otthona

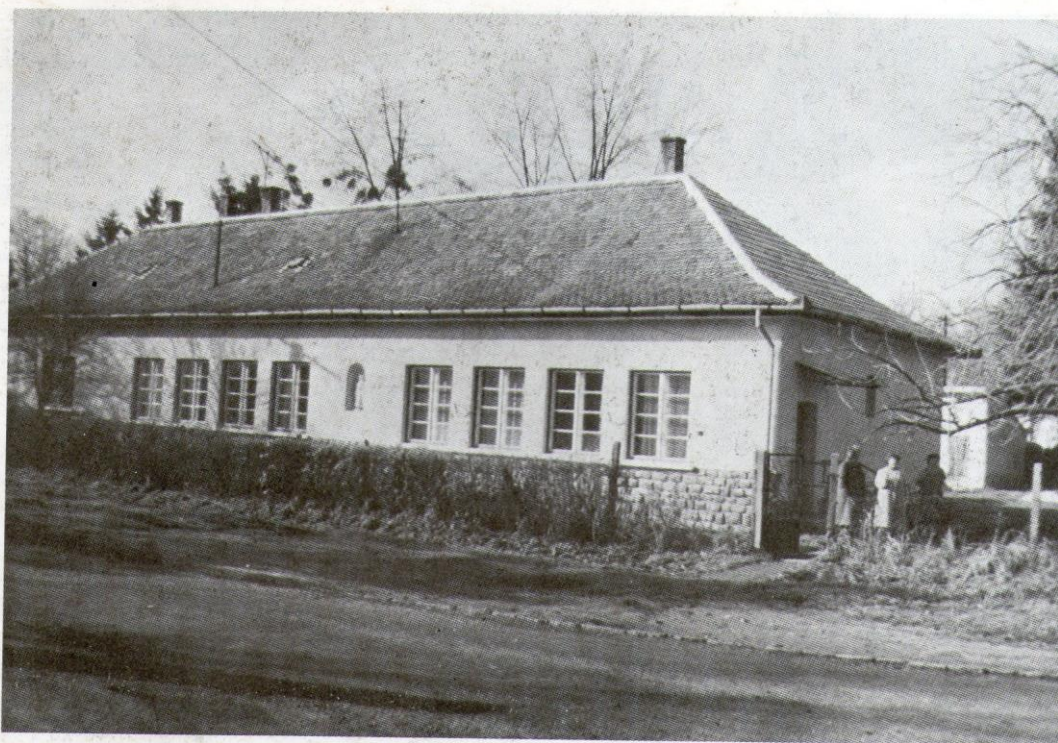

A csáfordi harangláb

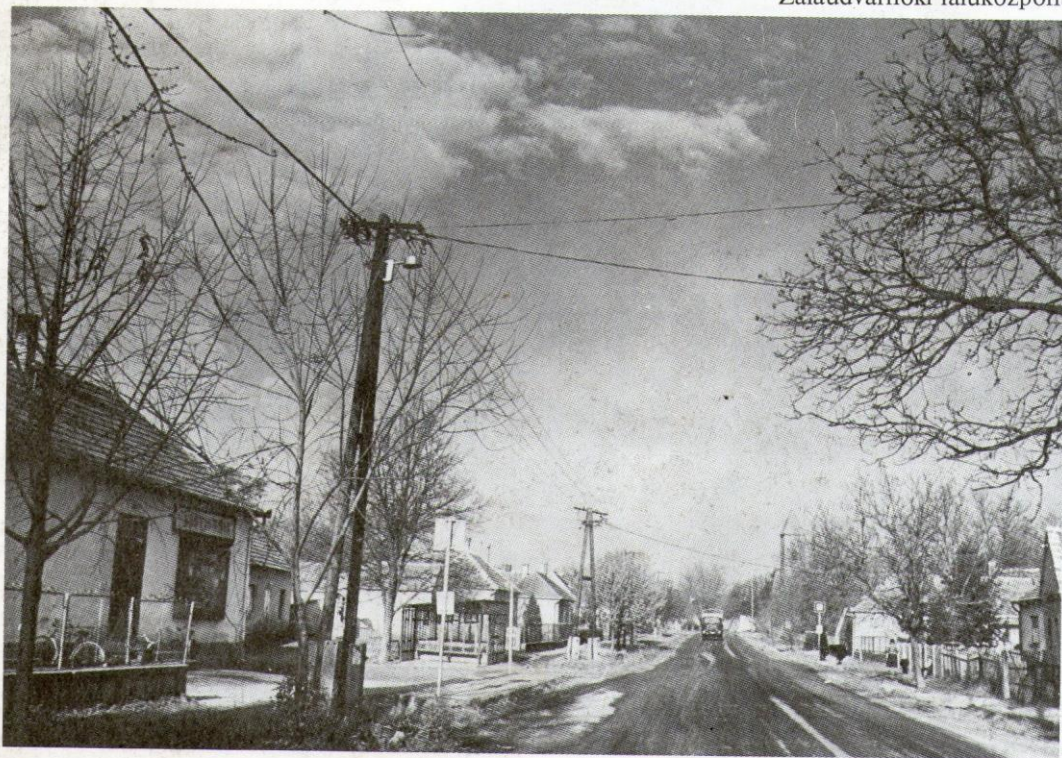
A zalakoppányi művelődési otthon

Tekenyei részlet az óvodával, orvosi rendelővel

Zalaudvarnoki faluközpont

A Zala Áruház a szolgáltató sorral

Esti fények

